

Pääallystö- lehti

6/2019 JOULUKUU

Vuoden opistoupseeri

22 >

Soittajien kuulumisia

27 >

SUOMEN ALIUPSEERI 1930-44,
ASEMIEN 1945,
SAULI 1946-53,
ALIUPSEERI 1954-74,
TOIMIUPSEERI 1974-89.

PÄÄLLYSTÖLIITON ÄÄNENKANNATAJA

89. vuosikerta
ilmestyy 6 kertaa vuodessa.
ISBN 0788-8554

PÄÄLLYSTÖLEHTI 2020

aineisto-	aineisto	ilmestyy
numero		
1	30.1.	21.2.
2	20.3.	11.4.
3	22.5.	13.6.
4	21.8.	12.9.
5	9.10.	31.10.
6	20.11.	13.12.

Aineiston voi toimittaa päätoimittajalle tai toimitussihteerille alla oleviin sähköpostiosoitteisiin. Toimitus päättää julkaisukynnyksestä. Kirjoittajat vastaavat omista kirjoituksistaan.

TOIMITUS:

Laivastokatu 1 b
00160 HELSINKI

PÄÄTOIMITTAJA:

Juha Susi
juha.susi@paallystoliitto.fi

TOIMITUSSIHTEERI:

Matti Vihurila
Puh. 040 518 6672
matti.vihurila@hotmail.fi

VAKITUISET AVUSTAJAT:

Marko Jalkanen
Puh. 040 301 9295
marko.jalkanen@paallystoliitto.fi

Antti Kymäläinen
Puh. 040 828 2758
antti.kymalainen@kolumbus.fi

Jukka Mäkinen
Puh. 050 594 4613
jukka.makinen@paallystoliitto.fi

Jaakko Levä
Puh. 040 301 9294
jaakko.leva@paallystoliitto.fi

Arto Penttinen
Puh. 050 443 1409
arto.penttinen@paallystoliitto.fi

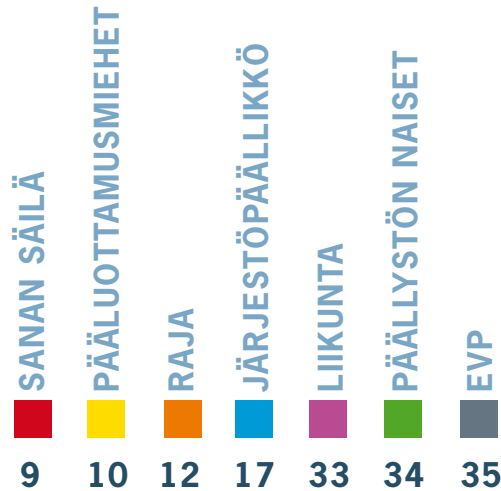
Mika Räisänen
mika.raisanen@paallystoliitto.fi

OSOITTEENMUUTOKSET:

Puh. 040 301 9290
toimisto@paallystoliitto.fi

Osoitelähde: Päällystöliiton
jäsenrekisteri

VAKIOPALSTAT

SISÄLTÖ

Kuva: Antti Kymäläinen

EDUNVALVONNAN JUHLAVUOSI s. 18

- 4 Asessori Tuija Sundberg
- 7 Ajankohtaista hallinnosta
- 16 Luottamusmiesryhmä
- 19 Edustajakokouksen satoa
- 21 Kapteeni evp. Sakari Vuorenmaasta kunniajäsen
- 28 Dornier-lentäjät

Kansi: Väpeli Roth (oik.) ja korpraali Spoof eli majuri evp. Ari Jussila ja yliluutnantti Esa-Jaakko Hellman
Päällystöliiton 90-vuotisjuhlassa Astoria-salissa
Helsingissä. Kuva: Juha Susi

Työmarkkinoiden talvisota

Työehtosopimusshoppailu, lomarahojen puolittaminen, työajan palkaton lisääminen, arkipyhiä työpäiviksi, kiky-tuntien säilyttäminen, lakko-oikeuden rajaaminen, jäsenmaksujen työnantajanperinnän lopettaminen, ylimitoitettut ja kohtuuttomat palkkavaatimukset sekä puheet vahvasta työntajapuolen koordinaatiosta; kaikesta tästä olemme saaneet kuulla ja lukea uutisista viime aikoina. Neuvotteluiden eturintamassa Posti sai tulikasteensa lakon muodossa. Tukilakkojen tulimyrskyn jälkeen neuvottelurintamalla saavutettiin työrauha. Nyt rintamavastuuvuorossa ovat teollisuuden alat, eivätkä ennakoasetelmat lupaa yhtään kevyempiä työmarkkinataistoja. Neuvotteluosapuolet ovat tiukasti linnoittautuneet omiin poteroihinsa, eivätkä valtakunnansovittelijan toimet puolueettomalla maaperällä ole kantaneet hedelmää. Voisi hyvin sanoa, että nyt on molemmilla osapuolilla kovat piipussa ja rajalinjat kovin kaukana toisistaan. Edessä voi olla melko myrskyinen ja työtaistelutäyteinen lakkotalvi ja -kevät – työmarkkinoiden talvisota. Sen oikeasti käydyn sodan syttymisestä tuli marraskuun lopussa kuluneeksi 80 vuotta.

Väärinkäsitykset johtuvat usein tiedonpuutteesta. Näin tapahtui myös marraskuun puolivälissä, kun saimme lukea uutisista raflaavan otsikon, jossa puolustusministeri käynnistää 13 000 työpaikkaa koskevan alueellistamisselvityksen: "Katsotaan voisiko työtehtäviä sijoittaa hajautetummin". Vasta muutama vuosi sitten koettiin puolustusvoimissa mittakaavaltaan historiallisen suuri rakennemuutos, Puolustusvoimauudistus, joten on ymmärrettävää, että uutisointi herätti kentällä keskustelua ja hämmennystä. Valitettavasti myös järjestöt saivat kuulla asiasta vasta uutisista. Kuohunnalta ja väärinymmärryksiltä olisi voitu välttyä, mikäli ajokaava olisi ollut toinen - yhteistoiminta ja henkilöstölle tiedottaminen edellä. Itse selvitystyön tarkoituksena ovat henkilöstöä tukevia, eikä kyseessä suinkaan ole RAKE 2.0. Tarkoituksena on kartoittaa paikkariippumattoman ja monipaikkaisen työn lisäämisen mahdollisuuksia nykyistä laajemmin muun muassa puolustusvoimissa. Puolustusvoimissa on jo tällä hetkellä kohtuullisen hyvä tilanne työajan joustojen suhteen esimerkiksi etätöiden ja hajautetun työn mahdollisuuksien muodossa. Mikäli selvitystyö tukee näiden ja mahdollisesti uusien työ-

Kuva: Juha Susi

aikajousten lisäämistä ja jopa nykyistä useammilla paikkakunnilla, ovat sen vaikutukset henkilöstölle työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen kannalta positiivisia.

Liiton ylintä päätösvaltaa käyttävä edustajakokouksemme antoi marraskuussa hallinnolle selkeän viitoituksen, millä väylällä liittolaivaa luotsataan eteenpäin ensi vuonna. Tulevan neuvottelukierroksen osalta liiton hallitus ja neuvottelijat saivat eväiksi selvät linjat neuvottelutavoitteineen. Kokous myös kutsui Pääliittoliiton kunniajäseneksi kapteeni evp. **Sakari Vuorenmaan**, joka ehti toimia pääliittoliittolaisena edunvalvojana 28 vuoden ajan niin paikallis- kuin keskustasolla, viimeksi puheenjohtajana.

Joulukuussa lumisateen lisäksi on itsenäisyyspäivänä luvassa heraldista sadetta, ja haluankin Pääliittoliiton puolesta onnitella kaikkia ylennettyjä ja palkittuja sekä Sakaria liiton kunniajäsenyyden johdosta. Joulukuu on myös lomien ja juhlapyhien aikaa. Muistakaa tuolloin pysähtyä hetkeksi ja ottaa aikaa itsellenne sekä läheisillenne.

Toivotan kaikille jäsenillemme ja yhteistyökumppaneillemme rauhallista joulua ja menestyksekkästä tulevaa vuotta 2020.

Jyrki Lukkarinen
puheenjohtaja

PÄÄLIITTO RY.

Laivastokatu 1 b, 00160 HELSINKI • www.paallystoliitto.fi • toimisto@paallystoliitto.fi • 040 301 9290
• Toimisto avoinna arkin 9–15. • s-posti: etunimi.sukunimi@paallystoliitto.fi

Puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen 040 301 9291. Järjestöpäällikkö Arto Penttinen 040 301 9292, 050 443 1409.

Jäsensihteeri Anja Mustajoki 040 301 9290, Järjestösihteeri Sanna Karell 040 301 9297.

Pääläluottamusmiehet Marko Jalkanen 040 301 9295, 0299 500 798, Jaakko Levä 040 301 9294, 0299 500 787,

Jukka Mäkinen 050 594 4613. HUOM! Tekstiviestit eivät toimi 040-alkuisissa numeroissa.

LAKIASIAINNEUVONTA: Asianajotoimisto Lindell (02) 251 1004, e-mail: toimisto@asianajotoimistolindell.fi

(Ota yhteys liiton toimistoon ennen oikeusavun pyytämistä.)

Uusi laillisuus- valvontakanava kokeiluun

Teksti ja kuva: Antti Kymäläinen

Yksinkertaistaen kysymys on laillisuusvalvonnan uudesta teknisestä työkalusta, jolla järjestetään ja tehostetaan meidän prosesseja sekä varmistetaan asioiden ohjaaminen asiantuntija-arvioinnin perusteella oikeisiin käsittelyihin. Valvontatyökalun avulla tuetaan ja vahvistetaan olemassa olevia johtamis- ja valvontamekanismeja sekä nopeutetaan asioiden käsittelyä ja ryhmitellään niitä entistä paremmin, tiivistää asessori **Tuija Sundberg** Torni-portaaliin avattavan Puolustusvoimien laillisuusvalvontakanavan tavoitteen.

Tarkoituksena on tarjota uusi yksinkertainen väylä tilanteisiin, joissa henkilökuntaan kuuluva pitää jotakin asiaa lainsäädännön näkökulmasta ongelmallisena, mutta kokee hankalaksi ilmoittaa tästä suoraan esimiehilleen. Kanava täydentää nykyisiä ilmoitustapoja, joilla henkilöstö on voinut tuoda esiin lainvastaisiksi epäilemiään toimia.

Ilmoituksen voi tehdä nimettömänä tai omalla nimellä.

- Rohkaisemme tekemään ilmoituksen ensisijaisesti omalla nimellä, sillä tällöin asian selvittäminen on helpompaa. Kun ilmoittaja tiedetään, häneltä voidaan pyytää tarvittavia lisätietoja, perustelee Sundberg.

Kanavan avulla pyritään osaltaan havaitsemaan epäkohtia, joihin puuttumalla Puolustusvoimien toimintaa pystytään kehittämään lainmukaisesti kestäväään suuntaan.

Päällystöliitto ja Upseeriliitto ovat suhtautuneet kriittisesti uuteen kanavaan ja kyseenalaistaneet sen tarpeen. Järjestöjen pelkona on, että kanava lisää perusteettomia ja vahingoittamistarkoituksessa tehtäviä ilmoitantoja. Jo pelkän epäilyn kohteeksi joutumisen koetaan vaarantavan urakehitystä.

Sundberg haluaa hälventää huolta.

- Pelkän kanavaan tulleen ilmoituksen perusteella kehenkään ei ole perusteltua kohdistaa mitään kielteistä seurausta. Laillisuusvalvonta myös valvoo, ettei tällaista tapahdu.

Asessori korostaa, että kanavan kautta tulleita ilmoituksia selvittävät puolueettomat ammattilaiset vakioidun prosessin mukaan. Tietoa keskeneräisistä laillisuusvalvonta-asioista annetaan vain niille, joille se on virkatehtävien vuoksi tarpeen. Ilmoituksen kohteelle annetaan mahdollisuus tuoda oma kantansa esiin, ellei ilmoituksen käsittelyä päätetä jo alkuunsa sen ilmeisen aiheettomuuden perusteella.

- Oletuksena on, että Puolustusvoimien virkamiehet käyttäytyvät virkavelvollisuuksien mukaan eivätkä tee perättömiä tai kiusaamistarkoituksessa tehtäviä ilmoituksia toisistaan. Luotan henkilöstömme arvostelukykyyneen ja siihen, että kanavaa käytetään vastuullisesti.

Sundbergin mukaan ilmoitusten keskitetty käsittely ja yhdenmukainen toimintamalli vahvistavat sekä ilmoituksen tekijän että sen kohteen oikeusturvaa.

Laillisuusvalvontakanavaa on tarkoitus ennen koko puolustusvoimien laajuisen käyttöönottoa kokeilla Pääesikunnassa, Kaartin jääkäriyrykmentissä, Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnassa ja Lapin lennostossa. Kokeilun on määrä käynnistyä vuoden vaihteessa sen jälkeen, kun kanavan tekninen toimivuus on testattu ja kokeilua koskevat yhteistoimintaneuvottelut hallintoyksiköissä käyty.

- Ennen käyttöönottoa teemme vielä tehostetun tiedotus- ja koulutuskierroksen kanavasta, lupaa Sundberg.

Esimiehillä tärkeä tehtävä valvonnassa

Puolustusvoimien asessorina Sundberg ohjaa ja valvoo organisaation toiminnan lainmukaisuutta ja sotilas oikeudenhoitoa. Laillisuusvalvonnan päämääränä on ennaltaehkäistä lainvastaiset menettelyt ja varmistaa toiminnan lainmukaisuus sekä ylläpitää julkista luottamusta Puolustusvoimiin. Valvonta ei ole pelkästään asessorin harjoitella.

- Tärkeässä osassa on kunkin hallintoyksikön sisäinen valvonta ja esimiesten rooli siinä. Esimiehen velvollisuutena on valvoa alaisensa joukon toiminnan lainmukaisuutta.

Valvontaa täydentää asessorin ja Pääesikunnan oikeudellisen osaston toteuttama sisäinen laillisuusvalvonta, joka koostuu mm. kanteluiden johdosta tehdyistä selvityksistä sekä omaaloitteisista tarkastuksista ja yhteydenpidosta ulkoisiin laillisuusvalvojiin. Lisäksi puolustusministeriö valvoo koko hallinnonalan toiminnan laillisuutta.

Toimintaa valvovat myös puolustusvoimien ulkopuoliset laillisuusvalvojat, erityisesti eduskunnan oikeusasiamies. Oikeusasiamies käsittelee kanteluita ja tekee tarkastuksia joukko-osastoihin. Oikeusasiamies voi ottaa puolustusvoimia koskevia asioita myös omaaloitteisesti käsittelyynsä.

- Monet sisäiselle laillisuusvalvonnalle osoitetut kantelut voisi ja olisi jopa suositeltavaa tehdä oikeusasiamiehelle. Tämä väylä olisi monesti järkevä, sillä oikeusasiamies pystyy käsittelemään myös tilanteet, joissa kantelu kohdistuu muidenkin viranomaisten kuin puolustusvoimien toimintaan, katsoo Sundberg.

Viime vuosien aikana Pääesikunnan oikeudellinen osasto on saanut lisää henkilöstöä laillisuusvalvontaan, mutta myös lakisääteisten tehtävien määrä on lisääntynyt, tuoreimpana sotilastiedustelun laillisuusvalvonta.

Laillisuusvalvonnan kannalta suurimpana haasteena Sundberg pitää puolustusvoimien sisäisten normien suurta määrää ja sotilashenkilöstön osin melko nopeaa tehtäväkiertoa.

- Nämä asettavat merkittäviä haasteita perehdyttämiselle - sille, että kukin virkamies hallitsee tehtävässään häntä koskevat velvoittavat säännökset ja määräykset, näkee Sundberg.

Aessori Tuija Sundberg luottaa Puolustusvoimien henkilöstön arvostelukykyyn siinä, että uutta laillisuusvalvontakanavaa käyteen vastuullisesti.

Oikeusupseereilla keskeinen rooli

Puolustusvoimien hallintoyksiköiden oikeusupseerit ovat pääasiassa opistoupseereita. Millaisena asessori näkee näiden roolin?

- Oikeusupseerien rooli on aivan keskeinen, arvostan erittäin korkealle heidän käytännön työtään. Oikeusupseeri on joukko-osastonsa komentajan ja muun johdon lähin oikeudellinen tuki, joka pitää tiivistä yhteyttä puolustushaaran sotilaslakimiehiin, toteaa Sundberg.

Aessorin mukaan oikeusupseerin tehtävät edellyttävät syvällistä ja laaja-alaista osaamista sekä määrätyn tyyppistä luonnetta ja henkilöä - sellaista, joka uskaltaa tarttua asioihin ja tuoda niitä esiin.

Hän korostaa opistoupseeritaustaisten oikeusupseerien pysyvyyden tuomaa pitkää kokemusta ja käytännön kautta kertynyttä osaamista. Sundbergin mukaan oikeusupseerit ovat tehtäviinsä sitoutuneita ja halukkaita kouluttautumaan.

Oikeusupseerien osaamista ylläpidetään ja kehitetään vuosittain järjestettävillä oikeudellisen toimialan koulutustilaisuuksilla. Näiden lisäksi oikeusupseerit osallistuvat usein esitutkinnan opetustilaisuuksiin, joista osa on yhteisiä poliisin ja syyttäjien kanssa. Ulkopuolista koulutusta on ollut käytettävissä mm. sodan oikeussäännöistä. Jotkut ovat hyödyntäneet myös avoimen yliopiston koulutustarjontaa.

Tärkeän roolin vuoksi oikeusupseerien seuraajasuunnittelua ja perehdytystä on kehitettävä.

- Tällaisissa asiantuntijatehtävissä vaihtuvuus ei saa olla liian nopeaa, ja ihannetilanne olisi, jos lähtijä ehtisi perehdyttää seuraajansa. Suosittelen myös, että puolustushaarojen sotilaslakimiehet perehdyttäisivät uudet oikeusupseerit, näkee Sundberg.

Oikeusupseeritehtävien houkuttelevuutta on pyritty kehittämään mm. laatimalla malitehtävänkuvauksia, johon on koottu tehtävän vaatimat ja monipuoliset erityispiirteet. Joukko-osaston komentajalla on Sundbergin mielestä keskeinen rooli oikeusupseerien saatavuuden varmistamisessa.

- Viisas komentaja ymmärtää oikeusupseerin merkityksen joukkonsa ja oman toimintansa kannalta ja osaa antaa tälle sellaisen aseman ja tuen, joka varmasti lisää halukkuutta hakeutua oikeusupseeriksi.

Aessori pitää tärkeänä myös tehtäväkonaisuuden riittävää resursointia, jotta oikeusupseerit eivät uuvu työkuormansa alle. Suurissa joukko-osastoissa voidaan tarvita useampia oikeusupseereita. Sotilas oikeudenhoitoon liittyviä asioita ei voi laittaa johon, vaan ne on käsiteltävä kiireellisinä.

Pitkän ajanjakson kehitys myönteinen

Töitä oikeusupseereilla riittää, vaikka pitkän aikavälin tarkastelussa sotilasrikosten määrä on vähentynyt. Viime vuonna niitä tilastoitui yhteensä vajaat 3 400. Pääosa sotilasrikoksista koostui varusmiesten palvelus- ja poissaolorikoksista.

Henkilökuntaan kuuluvat syyllistyneet rikoksiin harvemmin, vuosittain tapauksia on noin 70 - 100. Rangaistuksiin johtaneet teot ovat olleet mm. tietoturvamääräysten rikkomisia, alkoholin käyttöön ja epäasialliseen käyttäytymiseen liittyneitä tapauksia, taisteluvälinemateriaalin huolimattonta käsitteilyä ja anastusrikoksia sekä harjoituksissa vaaratilanteita aiheuttaneita laiminlyöntejä.

Puolustusvoimissa on ollut tilanteita, jossa virkamies on virkatehtävässään joutunut vastaajan asemaan oikeudessa - toimittuaan asiassa kuitenkin Pääesikunnan ohjeiden mukaisesti. Oikeudellisen avun saaminen on jäänyt kuitenkin virkamiehen omalle kontollee. Miksi Puolustusvoimat ei voi tukea virkamiehiään tällaisissa tilanteissa?

- Oikeudellinen avustaminen tilanteessa on Suomen lain mukaan jätettävä Puolustusvoimista riippumattomalle avustajalle, jonka henkilö voi saada julkisen oikeusavun, asianajajaliiton tai ammattiliittonsa kautta. Puolustusvoimien lakimiehet ovat lainsäädännön nojalla valtion edustajia, jolloin prosessiin osallisen virkamiehen tukeminen aiheuttaisi intressiristiriidan, perustelee Sundberg.

Aessori kuitenkin näkee, että Puolustusvoimilla voisi olla muita keinoja, esimerkiksi työkykypuolella, tukea virkamiestensä jakamista vaikeissa tilanteissa ja erityisesti prosessien pitkeytyessä.

Tuija Sundberg

- Puolustusvoimien asessori
- 46-vuotias
- Oikeustieteen lisensiaatti, varatuomari
- Työskennellyt aikaisemmin mm. Pääesikunnan oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkönä ja sotilaslakimiehenä, esittelijänä eduskunnan oikeusasiamiehen kansliassa sekä hallintojohtajana kuntayhtymässä.
- Harrastaa jalkapalloa.

Motto: "Parempi heti kuin ei milloinkaan."

Näpit irti

Eläkkeet puhuttavat, joko niiden saajia tai niitä maksavia. Eihän se mikään ihme ole, kun puhutaan valtavista summista. Viime vuonnakin työeläkkeitä maksettiin 27,8 mrd. €.

Kesällä vihreiden nuorten esitys eläkkeiden leikkaamisesta ja omaisuuden suojan poistamisesta sai jatkumoa pääministeri **Antti Rinteen** käynnistämästä keskustelusta. Eläkekeskus nostettiin taas lööppeihin. Rinne esitti, voitaisiinko työeläkerahastoista mahdollisesti ottaa osa naisten pienten työeläkkeiden korotuksiin? Alle 1 400 € kuukaudessa saavia naisia on liki puoli miljoonaa, mikä on reilu neljännes kaikista eläkeläisistä. Pääministerin huoli on oikea, mutta ovatko keinot oikeat?

Palkansaajien keskusjärjestöt, työnantajien etujärjestöt, työeläkeyhtiöiden johtajat, sosiaalipolitiikan professorit ja muut järjestelmää tuntevat asiantuntijat jyrähtivät kuin yhdestä suusta: näpit irti työeläkerahoista.

Näiden lausuntojen yhteisenä tekijänä on tavoite säilyttää se arvopohja, jonka päälle työeläkejärjestelmämme on luotu. Jokainen henkilö on samanarvoinen ja maksaa samassa suhteessa työeläkemaksuja ansioistaan. Kertynyt eläke on siis suhteessa siihen, mitä olet maksanut. Mahdolliset pieneläkeläisten tukitoimet on tehtävä muilla järjestelmillä.

Yleensä tässä vaiheessa keskustelupalstoilla joku ottaa esille käsitteen eläkekatto eli määritetään eläkkeelle maksimisumma, jonka yli kertyvä osa leikkautuisi pois. Säästyneellä summalla rahoitaisi monen pieneläkeläisen arkea. Keskustelu sai lisävauhtia kansallisen kateusviikon jatkeeksi, kun Eläketurvakeskus julkaisi uusinta tilastotietoa eläkkeensaajista. Varsinkin lööppeihin nostetut yli 20 000 €:n kuukausieläkkeet antoivat lisäpotkua eläkekattokeskustelulle.

Eihän se näin mene. Mahdollinen eläkekatto ajaisi nykyisen työeläkejärjestelmän alas pitkässä juoksussa. Miksi suurituloinen (tätäkin ei olla yhtä mieltä, missä raja kulkee) maksaisi samassa suhteessa työeläkemaksuja, jos hän ei kerryttäisi eläkettään kuin osalla maksuja? Meillä on olemassa jo järjestelmä, jonka tarkoitus on leikata suurimpia tuloja ja siirtää niitä muulle yhteiskunnalle. Sen termi on verotus.

Entä jos vastaavasti näiden suurituloisimpien maksuosuutta pienennettäisiin eläkekaton yhteydessä? Ei sekään olisi ratkaisu. Valtava summa työeläkemaksuja jäisi kertymättä ja paine työeläkejärjestelmän toimivuudelle kasvaisi.

Henkilöt, joita mahdollinen eläkekatto koskisi, voisivat turvata eläkepäivänsä muilla keinoilla. Suurista tuloista on helppo siirtää säästöön omaan eläkerahastoon jo työuran aikana. Entä lisäeläkkeet? Yksityisellä puolella työnantajan on mahdollista houkutella pätevimmat henkilöt yritykseensä työnantajan rahoittamilla lisäeläkkeillä. Mahdollinen katto ei koske noihin rahoihin.

Eläkekeskusteluissa on ollut esillä kaupoista tuttu termi asiakasmyyminen. Nämä ovat työeläkeyhtiöiden asiakkailleen maksamaa ylijäämää yhtiön hyvästä toiminnasta. Summa oli viime vuonna 356 milj. €, joten pikkurahoista ei puhuta tässäkään. Valitettavasti näistä rahoista ei ole ratkaisuksi pienten eläkeläisten asemaan. Kertynyt

Kuva: Matti Vihurila

hyvityssumma palautuu järjestelmään asiakkaiden, työnantajien ja työntekijöiden käyttöön. Ilman tätä hyvitystä maksettavat osuudet olisivat isommat.

Nuorilla on huoli, miten heidän eläkkeensä rahoitetaan. Lapsia syntyy yhä vähemmän, eläkeläisten määrä kasvaa ja huoltosuhde vääristyy. Nuorten huolta kasvattaa lisää vielä elinaikakerroin. Kerroin on ollut nyt käytössä kymmenen vuotta, ja se leikkaa tällä hetkellä maksuun tulevia eläkkeitä noin viisi prosenttia. Tasaisen vauhdin taulukolla tyttäreni eläkkeestä leikkautuisi pois kolmannes hänen tullessa eläkeikään. Kaikki toimenpiteet, jolla horjutetaan työeläkejärjestelmää, tulisi lopettaa luottamuksen säilyttämiseksi.

Miten näiden puolen miljoonan eläkeläisen asemaa voitaisiin parantaa? Verotukseen ei tuo apuja, sillä valtionverotuksessa alaraja on reilussa 17 000 €:ssa vuodessa. Ratkaisuksi on esitetty sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen tarkistusta. Tai Saksan mallia, jossa valtio rahoittaa korotuksen eikä siihen käytetä työeläkevaroja.

Vuosi on taputeltu ja monelle vuoden tärkein perhejuhla on edessä. Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta.

Toimiva joukko-osaston yhteistoiminta luo perustan puolustushaaran yhteistoiminnalle

Teksti: Mika Avelin, Päälystöliiton varapuheenjohtaja (maavoimat) Kuva: Joakim Serkelä

Puolustusvoimissa joukko-osaston eli paikallistason yhteistoiminta on onneksi tällä hetkellä aika kaukana iltapäivälehtien jutuista, joissa revitellään isoilla otsikoilla yritysten aloittaessa yt-neuvottelut tavoitteenaan vähentää työntekijöitään. Maavoimissa toimii yhteistyöelimet jokaisessa joukko-osastossa ja maavoimien esikunnassa. Nämä yhdeksän yhteistyöelintä muodostavat paikallistason, jonka toimintaa ohjaa aluetaso eli puolustushaaran esikunta.

Panssariprikaatissa yhteistoiminta sujuu mallikkaasti

Panssariprikaatissa on oivallettu, että molemminpuoliseen luottamukseen perustuva aktiivinen vuoropuhelu on osa normaalia yhteistyötä, jonka avulla on löydetty uusia toimintatapoja ja ratkaisuja työyhteisössä esiin tulleisiin haasteisiin. Yhteistyötä eivät tee vain yhteistoimintaelimeen kuuluvat henkilöt ja työnantajan edustajat, vaan sitä tekee jokainen prikaatin työntekijä joko tiedostaen tai tiedostomatta. Päälystöliiton paikalliset luottamusmiehet ja yhteistyöelimen jäsenet ovat olleet jatkuvassa vuorovaikutuksessa prikaatin työntekijöiden kanssa muodostaessaan omaa tilannekuvaansa käsillä olevissa asioissa. Prikaatin ylin johto on arvostanut opistoupseerien henkilöstöedustajien laajaa ja pitkäaikaista kokemusta eri asioiden hoidossa. Vanha sanonta ”pitää tuntea historia, jotta voi ymmärtää tulevaisuutta” on usein käytössä, kun prikaatissa aika ajoin taustoja tuntematon henkilö yrittää kehittää toimintaamme väärään suuntaan.

Maavoimien yhteistoiminta on kehittynyt oikeaan suuntaan

Kuten kaikki tietävät, asioita hoidetaan eri paikoissa eri tavoilla. Maavoimissa toimivat yhteistyöelimet hoitavat pääsääntöisesti asioitaan hyvin, ja maavoimien esikunta ohjaa niiden toimintaa järjestämällä noin kerran kuukaudessa hallintoyksiköiden esikunta- ja henkilöstöpäälliköille VTC-kokouksia, joissa käsitellään aina tarvit-

taessa yhteistoimintaan kuuluvia asioita. Maavoimien esikunnassa on tajuttu, että laadukkaasti hoidettu paikallistason yhteistoiminta luo perustan aluetason hedelmälliselle yhteistoiminnalle. Erinomaisena esimerkkinä paikallis- ja aluetason saumatonta yhteistoiminnasta voidaan käyttää edellisessä Päälystölehdessä ollutta juttua **Markku Nurmisesta**, jossa kaikki Markun tapaukseen liittyneet tahot puhalsivat yhteen hiileen. Jälkeenpäin voidaan ylpeänä todeta, että saavutettu lopputulos miellyttää niin työntekijää, työnantajaa kuin koko työyhteisöä.

Henkilöstöryhmämuutosten käsittely maavoimissa toimii

Päälystöliiton kannalta erityisesti aina tappelilla olevat henkilöstöryhmämuutokset ovat tänä vuonna hoituneet varsin mallikkaasti. Muutosesitykset ovat lähes poikkeuksetta hoidettu joukoissa annetun ohjeistuksen mukaisesti, jolloin aluetason käsittely on pystytty hoitamaan kivuttomasti. Tänä vuonna viidessä kokouksessa on hyväksytty kaikki 50 opistoupseerien HERY-muutosesitystä (OTV5 - 6B) ja tehtävistä 49 on mennyt aliupseereille ja yksi siviileille. Paikallistasolla tehty yksimielinen muutosesitys hyväksytään aluetasolla, vaikka se

Marraskuun alussa Panssariprikaatin esikuntapäällikkönä aloittanut everstiluutnantti Janne Hakaniemi (vas.) sai Päälystöliiton laatiman yhteistoimintopoppan kapteeni Mika Avelinilta.

poikkeaisikin suunnitellusta henkilöstöryhmästä. Yhtään esitystä ei ole tarvinnut palauttaa paikallistason käsittelyyn, kun vielä viime vuonna jouduttiin palauttamaan seitsemän huonosti valmisteltua esitystä takaisin joukko-osastoihin. Tulevaisuus näyttää, muuttuuko tilanne haasteellisemmaksi, kun ylempiin tehtävuokkiin (OTV7 - 8) ei enää löydy opistoupseereita. Nykyinen HERY-muutosesitysten menettelytapa toimii siis maavoimissa erinomaisesti eikä Päälystöliitolla ole siihen muutosesityksiä.

Kapteeni Mika Avelin, 53 v

- Kotipaikka Hämeenlinna
- Osastoupseeri/palkatun henkilökunnan koulutus
- Panssariprikaati, Parolannummi

Uudelle vuosikymmenelle

Teksti ja kuva: Juha Susi

Päällystölehdän laajennettu toimitusneuvosto kokoontui marraskuussa suunnittelemaan ensi vuoden lehtien pääteemoja. Uusi vuosikymmen ja lehden 90-vuotinen taival ovat kantavina linjoina. Palveluksessa oleva jäsen ja hänen asiansa ovat lehden tärkeintä antia. Tätä tukevat niin lukijoilta kuin edunvalvojilta saadut palautteet.

Lehden historiaa tulemme sivuamaan kotisivuille julkaistavien näköislehtien avulla. Suomen aliupseeri, Asemies, Sauli, Aliupseeri ja Toimiupseeri -lehtien arkistoista yrittämme kaivaa parhaat palat esiin. Nämä historia näköislehdet julkaistaan paperilehden ilmestymisen aikoina.

Kirjoittamaan – mars

Kaipaamme palveluksessa olevia jäseniä kirjoittajakuntaamme. Mikäli työssäsi joudut laatimaan asiakirjoja, lausuntoja tai raportteja, niin lehteen kirjoittaminen onnistunee myös. Toimeksiannot tapahtuvat toimitusneuvoston toimesta sisältösuunnitelmiin pohjautuen. Rohkeasti mukaan.

Päällystölehdän laajennettu toimitusneuvosto: Jyrki Lukkarinen (vas.), Mika Räisänen, Marko Jalkanen, Juha Susi, Matti Vihurila, Jaakko Levä ja Jukka Mäkinen.

Turvallisuustuotannon tilauskanta vahvistuu

Teksti: Antti Kymäläinen Kuva: Juha Susi

Ristikoiden ratkojat tietävät, mitä sekava sota voi olla. Se saattaa olla atso, osat, otsa, sato, taos tai taso riippuen siitä, millaisia merkkejä ympärillä on. Sekavan sodan monet merkit ja vaihtoehdot ovat tulleet tutuksi myös lukemattomille Syyrian sodan osapuolille ja syksyn aikana erityisesti Pohjois-Syyrian kurdeille. Vuosia jatkuneessa sodassa on koettu karmeita käännteitä. Se, kuka on kulloinkin kenenkin kaveri, on ollut häilyvää. Syyrialaisien ohella soppaa ovat olleet sekoittamassa Lähi-idän naapureiden lisäksi suurvallat sekä sellaiseksi pyrkinyt, mutta kukistuksen kokenut ISIS:n kalifaatti. Mitä useampi kokki, sitä huonompi soppa - sananlasku on muuttunut alueen konfliktissa lihaksi ja vereksi - ja tässä tapauksessa ihan sananmukaisesti.

Eikä sotaa käydä pelkästään Syyriassa. Eriasteista eripuraa on joka suunnassa, minä seurauksena maailma muuttunut epävakammaksi ja huonommin ennustettavaksi. Amerikan presidentti käy sanasotaa totuutta vastaan, käynnistää kauppasotia ja hylkää liittolaisensa oman onnensa nojaan. Venäjän tsaari valloittaa elintilaa ja käy hybridisotaa vapaata maailmaa vastaan. Turkin sulttaani laajentaa valtakuntaansa. Brittien kuningattaren käskynhaltija eristää valtakuntansa muusta maanosasta. Kiinan keisari harjoittaa globaalia taloudellista valloitusotaa ja laajentaa reviiriään merellä luoto kerrallaan. Persian shaahi uhittelee vihollisiaan atomiasetta virittelemällä. Saudien sheikki hutkii hutheja naapurissaan. Intian maharadža pullistelee Kashmirissa. Näiden ohella eri systä johtuvaa sekasortoa on siellä täällä. Afrikassa tapellaan aina. Afganistanissa auvoinen rauha on tuntematon. Venezuelassa on taloudellinen ja poliittinen kaaos. Hongkongissa pelätään Kiinan kuristusotetta ja osoitetaan mieltä. Kataloniassa käydään kuumana, kun isäntämaa Espanja on torpannut alueen laajenemat itsehallintoaaveet. Ja sitten ovat vielä terroristit koko maailman riesana.

Historian lehdet havisevat siis monessa suunnassa. Mutta kertooko kehitys lopulta muutoksesta? Onhan ihmiskunnan historia ollut iät ajat enimmäkseen sotien historiaa. Jos tilanteeseen paluu onkin vain maailmanmenon normalisoitumista? Onko niin, että me pitkään rauhan aikaan tottuneet emme ole vain ymmärtäneet oman aikamme lyhyttä vuosisatojen ja -tuhansien tapeluiden ketjussa?

Suomessakin jotkut utopistit ovat syvän rauhan vuosina vieraantuneet tyystin todellisuudesta ja vaatineet - jos ei koko Puolustusvoimien - niin ainakin yleisen asevelvollisuuden lakkauttamista. Suomi on ollut kuitenkin kaukaa viisas ja pitänyt huolta uskottavasta puolustuskyvystään. Yleinen asevelvollisuus on säilytetty ja sotavarustus pidetty ajan tasalla. Naapuruussuhteita on vaalittu. Turvallisuuden ylläpitoa ei ole ulkoistettu vaan pidetty mielessä **Augustin Ehrensivärden** sanat: *Jälkimaailma, seisoo täällä omalla pohjallasi äläkä luota vieraseen apuun.* Kun kotipesä on kunnossa, periaate ei estä kansainvälistä yhteistyötäkään.

Krimin miehityksen jälkeen Puolustusvoimien ylipäällikkö, tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** tähdensi osuvasti oman maanpuolustuksen tärkeyttä muistuttamalla vanhasta venäläisestä sanalaskusta, jonka mukaan kasakka ottaa sen, mikä on huonosti kiinni.

- On pidettävä huolta asioistaan, pidettävä kiinni. Ellei pidä, voi alkaa tapahtua. Tämä koskee kaikkea, turvallisuudesta talouteen, painotti presidentti.

Huolenpito ja kiinni pitäminen ovat valtiovalan vastuulla, ja Puolustusvoimien kontolla ovat käytännön toimenpiteet. Sotaväen tuottamalle turvallisuudelle on nyt markkinoilla entistä kovempaa kysyntää. Tilauskanta on vuosi vuodelta vahvistunut.

Vanha viisaus valistaa, että jos haluat rauhaa, varaudu sotaan. Tämän mukaan meidänkin on tässä ajassa elettävä - ja toivotava, että varautuminen varmistaa Suomen pysymisen kriisien ulkopuolella.

Kenttäkelpoisuustestit uudistumassa

Teksti: Marko Jalkanen

Pääesikunnan koulutusosasto on valmisteellut jo vuosia tehtäväkohtaisia fyysisen toimintakyvyn vaatimuksia ja tavoitetasoja. Näillä on tarkoitus korvata ensi vuoden alusta lukien nykyisin käytössä olevat pakolliset ja vuosittaiset PAK-kuntotestit. Nykyisessä kuntotestauksessa on yleinen minimitaso henkilökohtaiselle kenttäkelpoisuusindeksille, HKI 1,5, joka on ennaltaehkäisevän työterveyshuollon seurantatapa. Indeksiiin ovat vaikuttaneet muun

muassa ikä, sukupuoli sekä kestävyys- ja lihaskunnan yhdistelmä. Indeksii on nyt jäämässä pois ja testirajat ovat jatkossa tehtäväkohtaisia. Testirajat olisivat absoluuttiset ja määritetty tarkemmin sekä kestävyden että lihaskunnan osalta. Lisäksi sotilaille on tulossa taakankantotesti. Marssi, suunnistus ja ergotesti ovat jäämässä pois. Myös palvelusammuntoihin suunnitellaan muutoksia. Jatkossa olisi vain rynnäkkökivääriammuntoja eri asennoissa ja eri etäisyyk-

siltä. Lisäksi kestävyystestivaihtoehtoksi otetaan UKK-testi 45 vuotta täyttäneille sotilaille sekä niille, joille lääkäri on todennut juoksutestin olevan soveltumaton. Lisää uusista tehtäväkohtaisista fyysisistä vaatimuksista kerrotaan urheilujohtajan paltalla sivulla 33. Aiheesta kirjoitetaan myös ensi vuonna tarkemmin, kun uudet vaatimukset tulevat voimaan.

Paikallistason arviointiryhmissä vapautettavissa henkilöstöresursseja

Teksti: Marko Jalkanen

Puolustusvoimissa tehtävien vaatimusta arvioidaan pääsääntöisesti kolmiportaisesti: paikallishallinto-, puolustushaara- ja keskushallintotasolla. Arviointityötä koskevia sopimusmääräyksiä tarkennettiin vuonna 2011, jolloin erityisesti paikallishallintotason puheenjohtajan roolia korostettiin. Arviointiryhmän puheenjohtaja tekee esityksen vaativuusluokasta arviointiryhmän jäsenille. Puheenjohtajan tekemä esitys perustuu keskushallintotasolla arvioituihin tehtäviin ja niiden vaatimustenarviointituloksiin. Jokaisen arviointiryhmän puheenjohtajaksi tuleekin nimetä kyseisen arviointijärjestelmän paras asiantuntija. Henkilöstön asiantuntijajäsenet nimetään henkilöstöjärjestöjen esitysten perusteella. Puheenjohtajan korostetusta roolista ja arviointityöhön liittyvästä vastuusta maksetaan hänelle myös korkeampaa vuosittaista arviointiryhmän palkkiota kuin ryhmän muille jäsenille.

Nyt keskushallintotason OTV-arviointi- ja kehittämisryhmän kenttäkäynneillä ilmeni, että paikallishallintotasolla ryhmissä on harventamisen varaa. Etenkin maavoimissa puheenjohtajaksi on nimetty henkilöstöpäällikkö/vast. hierarkkisen aseman tai

virkatehtävän vuoksi. Tämä lienee jonkinlainen jäännös lähes 20 vuoden takaa, jolloin palkkausjärjestelmän käyttöönoton jälkeen esikuntapäällikön tai henkilöstöpäällikön tuli tuoda arviointiryhmiin riittävää arvovaltaa. Tästä tuli luopua jo vuoden 2011 sopimusmuutoksilla, ja nimeämisperusteena tuli käyttää arviointijärjestelmän asiantuntijuutta.

Kenttäkäynneillä ilmeni, että puheenjohtajat eivät ehdi perehtyä etukäteen tehtäviin, eivät tee valmistavia tai vertailutoimenpiteitä eivätkä esityksiä ennen arviointikokousta muille arviointiryhmän jäsenille vaativuusluokasta. Heillä ei näytä olevan tosiasiallista OTV-osaamista vaativuusluokan määrittämiseksi. Valmistelut ja esitykset tekee niin sanottu nipunhoitaja, joka työkseen hoitaa opistoupseeriasioita. Joissakin hallintoyksiköissä puheenjohtajalla ei näytä olevan edes kiinnostusta ottaa oppia arviointijärjestelmään. Kun pääesikuntajohtoinen keskushallintotason OTV-arviointi- ja kehittämisryhmä jalkautui tänä vuonna erääseen joukkoon vierailulle, tutustui ja tarkasteli tehtäväkenttää ja vaativuusluokkia, paikallishallintotason puheenjohtaja otti kyllä vierailijat vastaan, mutta poistui

sitten takavasempaan: oli muita tärkeämpiä töitä. Oppi ei kiinnostanut.

Nyt puolustushaaraesikunnilla ja Pääesikunnalla on ohjauksen paikka. Paikallishallintotason arviointiryhmissä on harventamisen varaa ja niistä joutaa ns. ylimääräiset pois. Tällä säästetään henkilöstöresursseja ja rahaa. Esimerkiksi OTV-arviointiryhmiin ei tarvita kahta tai kolmea henkilöä enempää. Tätä useammat henkilöt eivät tuo enää arviointityöhön lisäarvoa ja vapautunut aika voidaan käyttää muihin tärkeämpiin työtehtäviin. Puheenjohtajaksi sopii parhaiten esimerkiksi se opistoupseerien henkilöstöasioita hoitava osastoupseeri, joka jo nyt tosiasiallisesti tekee kaikki ne sopimuksessa sovitut valmistavat toimenpiteet ennen arviointia. Vastaavat järjestelyt ovat myös puolustushaara- ja keskushallintotasolla: kuhunkin OTV-arviointiryhmään on nimetty kaksi (2) jäsentä: puheenjohtaja ja Päälystöliiton esittämä asiantuntijajäsen. Ryhmiin ei tarvita juristeja, ei turisteja eikä myöskään ketään ulkopuolisia esimerkiksi tuodun arvovalan vuoksi: kyse on pitkään kokemukseen perustuvasta asiantuntijatyöstä.

Ammattisotilaan kenttäkelpoisuuden ylläpitämistä on tuettava

Tekst ja kuva: Marko Jalkanen

Ammattisotilaan kenttäkelpoisuus rakentuu yksilön fyysisestä kunnosta, ampumataidosta sekä taidosta liikua kaikissa taistelukentän oloissa tehtävän mukaisesti varustettuna eri vuoden ja vuorokauden aikoina. Puolustusvoimien kaltaisessa valmiusorganisaatiossa palikatun henkilöstön fyysisen toimintakyvyn seurannalla on suuri merkitys. Ammattisotilailla on lakisääteinen kunnan ylläpitovelvoite tasolla, josta se voidaan tarvittaessa kohottaa nopeastikin vastaamaan poikkeusolojen vaatimuksia. Ammattisotilaiden työympäristö poikkeaa tuntuvasti valtion tavanomaisista työtehtävistä. Kriisiajan valmiuksien harjoittelu on mahdollisimman todennäköisissä erityisolosuhteissa asettaa monia erityisvaatimuksia ammattisotilaiden työkyvylle.

Puolustusvoimissa on tarkoitus ottaa ensi vuoden alusta lukien käyttöön tehtäväkohtaiset fyysisen toimintakyvyn vaatimukset ja tavoitetasot, jotka ovat ikä- ja sukupuolineutraaleja. Uudistuksella korvataan nykyisin käytössä olevat pakolliset ja vuosittaiset PAK-kuntotestit. Uudistuksessa pyritään tukemaan myös ammattisotilaiden lakisääteistä kuntoveloitetta mahdollistamalla edelleen työajalla viikkoliikuntaa. Liikunnan viikoittaiseen tuntimäärään vaikuttaa tehtävään määritetty fyysisen toimintakyvyn taso ja tuntimäärä on enintään kolme (3) tuntia viikossa. Tämä uudistus on tervetullut. Haluamme kuitenkin nostaa esiin erään huolen: hajaita tekevien ammattisotilaiden tasavertainen mahdollisuus viikkoliikuntaan.

Viestit kentältä kertovat hallintoyksiköistä, jotka ovat jostain käsittämättömästä syystä asettaneet hajaita tekeville rajoitteita varuskuntansa liikuntapaikkoihin. Varuskunnan omat kuntosalit, jäähalli- tai voimistelusalivuorot ovat ymmärrettävästi tarkoitettut ensisijaisesti varuskunnan omalle välle. Myös ne toimet, joilla rajoitetaan hajaita tekevien merkittäviä liikunta-alan lisäkustannuksia, ovat ymmärrettäviä. Nyt kuitenkin esimerkiksi Maanpuolustuskorkeakoululla (MPKK) rajoitetaan liikuntapaikkojen käyttöä siten, että kuntosalille tai uimahalliin hajaita tekeville ei ole mitään asiaa, ei edes virka-ajan jälkeen. Rajoitus-

ten syyt eivät ole tiedossa, mutta olivatpa ne mitä tahansa, ovat ne outoja. Hajaita tekevien määrä on joka tapauksessa vähäinen ja kulunvalvonta antaisi mahdollisuuden valvoa, ketkä hajaita tekevät liikuntapaikkoja käyttäisivät. Maanpuolustuskorkeakoulun pitäisi olla sotilasjohtamisessa suunnannäyttäjä ja sen sortin sotatieteellinen korkeakoulu, jossa opetetaan sekä oikeita varuskuntakäytänteitä että kasvatetaan opiskelijoita toimintaan sotilasalueella. Nyt rajoitteilla annetaan aivan väärä kuva työyhteisön henkilöstön tasavertaisesta kohtelusta.

Jotkut hallintoyksiköt ovat käyttäneet myös pataljoonan hevosmieshuhun tasoisia perusteluita Pääesikunnan hajaita tekevien viikkoliikuntaoikeudesta - ne eivät pidä paikkaansa. Pääesikunta ei ole asettanut minkäänlaisia rajoitteita hajaita tekevien viikkoliikuntaoikeuteen ja hyvä niin. Haja-

työn yleisperiaate on, että silloin tehdään toisen puolustusvoimien hallintoyksikön tiloissa esimiehen kanssa erikseen sovittuja työtehtäviä ja näihin voi kuulua myös viikkoliikunta. Onhan tämä hupaisaa, jos puolustusvoimien liikuntapaikkojen käyttöoikeus osana kenttäkelpoisuuden ylläpitoa tarvitsee puolustusvoimallista ohjausta eikä asiassa pärjätä terveellä järjellä.

Puolustusvoimien palvelukeskus on vastaavasti toiminut päinvastoin ja näyttänyt erinomaista esimerkkiä. Hallintoyksikkö on ohjeistanut Tuusulan liikunta- ja kuntosalin käyttöönsä siten, että se on tarkoitettu kaikkien puolustusvoimien virassa olevien fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Tästä voisivat muutkin hallintoyksiköt ottaa mallia ja mukailla vanhan valtion päämiehen kuuluisia sanoja, että kaikki syyt, jotka estävät tai joilla estetään henkilöstöä liikkumasta, ovat tekosyitä.

Maanpuolustuskorkeakoululla oli vielä keväällä tällainen ohje kuntosalin ovesa. Nyt ohje on poistettu, mutta hajaita tekevien viikkoliikuntajärjestelyt liikuntatiloihin ja kuntosalille ovat yhä voimassa.

Virkamatkan päättämiseen haetaan linjausta keskus- neuvotteluista

Teksti: Jukka Mäkinen Kuva: Marko Jalkanen

Virka- ja työehtosopimus matkakustannusten korvaamisesta 4 §:ssä on kerrottu virkamatkan aloittamisesta ja päättämisestä. Kyseisen pykälän soveltamisohjeessa virkamatkan aloittaminen on kirjattu siten, että *mikäli virkamies tai työntekijä on tullut virka- tai työpaikalleen ja lähtee virkamatkalle sieltä, alkaa matkavuorokausi virka- tai työpaikalta lähtemisestä ja virka- tai työpaikalta lähtemisestä määräytyvät kaikki matkakustannusten korvaukset. Tämän säännön soveltamisessa ei ole merkitystä esimerkiksi sillä, mihin vuorokaudenaikaan asianomainen on aloittanut matkansa. Päälystöliiton näkemyksen mukaan tämä käytännössä tarkoittaa sitä, että esimies voi käskää virkamiehen vaikka keskellä yötä tulemaan virkapaikalle ja määrätä virkamatkan alkamaan sieltä.*

Virkamatkan päättäminen on kirjattu 4 §:än poikkeavalla tavalla kuin virkamatkan aloittaminen. Soveltamisohjeen mukaan *virkamatkan ei ole katsottava vielä päättyneen, kun asianomainen palaa virka- tai työpaikalleen ainoastaan työvälineiden luovuttamisesta tai vaihtamisesta, uusien työmääräysten saamista tai muuta niihin verrattavaa, lyhytaikaista virka- tai työtehtävien hoitamista varten edellyttäen, että hän tämän tapahtuttua välittömästi jatkaa virkamatkaansa. Edellytyksenä virkamatkan jatkumiselle virka- tai työpaikalla käynnistä riippumatta on, että käynti tapahtuu työnantajan määräyksestä tai muusta työhön liittyvästä välttämättömyydestä syystä. Kun henkilö palaa asuntoonsa, virkamatka päättyy. Pisimpänä virka- tai työpaikalla käyntinä kesken virkamatkaa voidaan pitää noin yhden tunnin aikaa. Päälystöliiton näkemyksen mukaan tämä tarkoittaa sitä, että vaikka esimies käskisi virkamiehen tulemaan virkamatkalta paluun yhteydessä virkapaikalle, virkamatkan ei katsottaisi päättyvän virkapaikalle, vaan virkamatka päättyy virkamiehen palatessa kotiinsa. Kyseessä olevassa tapauksessa virkamatka olisi tullut Päälystöliiton näkemyksen mukaan valtiolle halvemmaksi siten, että virkamies olisi päättänyt virkamatkan suoraan lentokentältä kotiin käymättä välillä virkapaikalla. Esimies ei ollut osoittanut virkamiehelle minkäänlaisia työtehtäviä virkapaikalle, vaan ainut peruste virkapaikalle tulon on ollut valtiolle aiheutuvat ylimääräiset kustannukset verrattuna siihen, että virkamies olisi mennyt lentokentältä suoraan kotiin.*

Kyseessä olevan tapauksen osalta välittömän neuvonpidon pöytäkirja on allekirjoitettu 29.10.2019 erimielisenä. Paikallisuuvottelu on käyty 20.11.2019 ja sekin päättyi erimielisyyteen. Paikallisuuvottelu-

Rajavartiolaitoksen esikunnassa on syntynyt erimielisyys siitä, mihin virkamatka tulisi päättyä. Kyseessä on tapaus, jossa virkamies on esittänyt matkasuunnitelmassa, että hän päättäisi virkamatkan virkapaikan sijasta kotiin. Virkamatkan päättymisen kotiin olisi tapahtunut myöhään illalla. Esimies on kuitenkin määrännyt virkamiehen päättämään virkamatkan kodin sijasta virkapaikalle. Tätä päätöstä esimies on perustellut sillä, että virkamatkan kokonaiskustannukset ovat näin tehtynä olleet alhaisemmat.

pöytäkirja on allekirjoitusprosessissa. Tapaus viedään lähiaikoina keskusneuvotteluihin.

Lentolisäjärjestelmän soveltamisessa edelleen haasteita

Rajavartiolaitoksen palkkausjärjestelmäsopimuksen liite 3 (Lisäpalkkiot) neuvoteltiin kokonaan uusiksi lentolisien osalta edellisten virastoeräneuvottelujen yhteydessä. Tämä on aiheuttanut ja aiheuttaa edelleen suuria ongelmia soveltamisen suhteen. Kaikkein suurimmat ongelmat liittyvät kohdan 1.6. (vaativan lentoteknillisen tehtävän lentolisä) soveltamiseen. Viime kevään neuvotteluissa kyseistä kohtaa "hierottiin" todella pitkään ja hartaasti ja päädyttiin siihen, että kyseisessä kohdassa luettelaa ne tehtävät, joiden perusteella kyseistä lisää maksetaan. Työnantaja on ryhtynyt tulkitsemaan tätä lisäpalkkioliitteen kohtaa ns. ahtaasti eli mikäli jonkun virkamiehen palkkausjärjestelmän mukaista tehtävää ei kyseisestä listauksesta löydy, siinä tehtävässä toimivalle virkamiehelle ei voida tätä lisää maksaa. Työnantaja ei ota huomioon millään tavalla sitä, mitä virkamiehen työjärjestykseen on merkitty. Hyvänä huonona esimerkkinä on tällä hetkellä Päälystöliitos-
sa käsitellyssä oleva lentoteknisen yksikön varapäälikön tehtävä, jossa toimitaan sa-

malla työjärjestyksen mukaan tarkastuspäälikönä. Työnantaja on linjannut, että kyseisessä tehtävässä ei voida maksaa vaativan lentoteknillisen tehtävän lentolisää, koska lentoteknisen yksikön varapäälikön tehtävää ei löydy 1.6.-kohdan tehtäväluettelosta. Tarkastuspäälikön tehtävä listauksesta sen sijaan löytyy. Tämä on siinä mielessä erikoinen linjaus, että lentoteknisen yksikön varapäälikön tehtävää ei edes ole ollut olemassa, kun kyseistä sopimuskohtaa on viime keväänä neuvoteltu. Kyseinen tapaus käsitellään seuraavan keran joulukuussa Päälystöliiton työvaliokunnassa ja siellä päätetään mahdolliset jatko-toimenpiteet.

Virkamatkan työaika keskusteluissa

Virkamatkan työajasta keskusteltiin maraskuun kehittämisryhmässä. Siellä tarkasteltiin esimerkkitapausta, jossa matkustaminen on tapahtunut keskellä työvuorota eli käytännössä ensin on tehty töitä virkapaikalle, sen jälkeen on matkustettu ja jatkettu työskentelyä virantoimituspaikalla. Rajavartiolaitoksen työaikasopimuksen 2 §:ssä on kirjauksia matkustamisen työajasta. Kyseisen pykälän soveltamisohjeen mukaan *jos virkamies virkamatkaan käytettynä vuorokautena on ollut työssä, mutta vähemmän kuin säännöllisen työaikansa tai jaksotyössä vähemmän kuin 7 tuntia 45 minuuttia, lasketaan matkustamiseen käytetty aika työajan lisäykeksi siten, että se yhdessä työajan kanssa on enintään vuorokautinen säännöllinen työaika tai jaksotyössä 7 tuntia 45 minuuttia. Työnantaja linjasi kehittämisryhmässä asian siten, että sillä ei ole merkitystä, matkustaako virkamies työvuoron alussa, keskellä vai lopussa. Soveltaminen menee aina edellä mainitun mukaisesti. Työnantajan mukaan kyseessä ei ole työaikasopimuksen 27 §:ssä mainittu työajan jaksottaminen. Jaksotyössä on toki huomioitava se, että mikäli tällaiselle päivälle on suunniteltu esim. 8 tunnin työpäivä, 8 tuntia merkitään Kiekuun toteumaksi. Merkintää 7 t 45 min käytetään tapauksissa, joissa tämän tyyppinen tapaus on ollut tiedossa työvuorosuunnitelman laadinnan yhteydessä ja kyseisenä päivänä ei ole tosiasiallisesti työskennelty enempää kuin 7 t 45 min. Virastotyössä työaikamerkintä on enintään 7 t 21 min, edellyttäen, että varsinainen työskentely on kestänyt enintään edellä mainitun ajan. Matkustamisen lukeminen työajaksi edellyttää sen, että matkustaminen on samalla katsottava työsuorituksiksi.*

Päällystöliiton ay-koulutukset 2020

Teksti ja kuva: Jaakko Levä

Päällystöliitto piti vuoden 2019 aikana yhteensä seitsemän koulutustilaisuutta. Kaikki nämä olivat kestoltaan kolme vuorokautta ja ne toteutettiin työnantajan tukemina. Näiden edunvalvojille suunnattujen koulutustilaisuuksien lisäksi järjestettiin liiton hallitukselle vielä kaksi kahden päivän seminaaria. Päällystöliitto osallistui lisäksi yhteen Valtion neuvottelukunnan turvallisuusjaoston luottamusmiesten koulutustilaisuuteen Tallinnassa elokuun lopulla.

Koulutusvuorokausia kertyi yhteensä 661 (712 koulutusvuorokautta v. 2018) ja niihin osallistui yhteensä 227 edunvalvojamme (245). Edunvalvojien osallistumista koulutuksiin haittaa kiireinen aikataulu, minkä vuoksi heidän on vaikeampi irrottautua virkatehtävistään. Henkilöstöedustajiemme puolivuosittainen raportointi tukee tätä päätelmää. Koulutuspäivien rakennetta muutettiin aiempiin vuosiin verrattuna siten, että vuoden aikana järjestettiin kahdet isot yhteiset koulutuspäivät molemmille virastoille (PV ja RVL yhdessä) helmikuussa ja syyskuussa.

Koulutuskurssien palautteessa näkyy selkeästi se, että kursseihin on tehty sisällöllisiä muutoksia. Lisäksi palautteessa näkyy

pieni notkahdus alaspäin vuosien 2017 ja 2018 välillä, jolloin Päällystöliiton koulutettava pääluottamusmies vaihtui. Vuodesta 2018 vuoteen 2019 kurssipalautteissa on tapahtunut selkeää nousua. Saamamme palautteen mukaisesti jatkamme vuoden 2020 aikana samoilla koulutuskursseilla kuin vuonna 2019 vain sillä muutoksella, että ensi vuonna järjestämme ainoastaan yhden LMYTJK-koulutuskurssin syksyllä. Kaikki vuoden 2020 koulutuskurssit tullaan järjestämään kurssiristeilyinä. Niiden sisällöt ovat seuraavat:

Kevään alueelliset luottamusmies- ja yhteistoimintapäivät järjestetään helmikuussa molemmille virastoille (PV ja RVL). Ohjelma koostuu ajankohtaiskatsauksista, molempien virastojen työnantajakatsauksista, ryhmätöistä ja puolustushaarallisista paikalliskatsauksista. Pääpaino koulutuksessa ovat OUKES-problematiikka, eläkeasiat ja virkamatkustamiseen liittyvä ongelmat.

Puheenjohtajapäivien yhteydessä huhtikuussa järjestetään virastojen (PV ja RVL) henkilöstöjohton tietoiskut, ns. työnantajakatsaukset. Mo-

lemmista virastoista pyydetään paikalle henkilöstöalan toimijoita. Lisäksi eri valtion virastoista pyydetään paikalle myös liittotason toimijoita. Puolustushaarojen ajankohtaiskatsauksille tullaan varaamaan omaa aikaa.

Syksyn alueelliset luottamusmies ja yhteistoimintapäivät järjestetään syyskuussa molemmille virastoille (PV ja RVL). Ohjelma koostuu liiton ajankohtaiskatsauksista ja puolustushaarojen omista paikalliskatsauksista. Pääpaino koulutuksessa on virkaehtosopimuksen työaika-asiat ja eläkeasiat.

LMYTJK (luottamusmies ja yhteistoiminta jatkokurssi) järjestetään vain kerran, ja se ajoittuu lokakuulle. Syksyn LMYTJK keskittyy jo perinteisellä tavalla eriytettyyn koulutukseen luottamusmiehille ja yhteistoimintaedustajille kurssin toisena päivänä. Sisältöinä tullaan käsittelemään luottamusmiesten keskuudessa virkaehtosopimusasioita sekä yhteistoimintaedustajien keskuudessa yhteistoiminnan perusteita.

Lisäksi järjestetään Päällystöliiton hallitukselle ja luottamusmiesryhmälle laajennettuna yhdessä kaksi eri täydennyskurssia (**LMTK**) kesällä ja talvella. Päällystöliitto ry:n edunvalvojilla on lisäksi mahdollisuus osallistua JUKO ry:n järjestämille luottamusmiesten peruskursseille, joita vuonna 2020 on kolme.

Päällystöliiton vuoden 2020 koulutukset

Alueelliset LMYT-päivät (PV,RVL), kevät	10. - 12.2.
Puheenjohtajapäivät 2020	22. - 24.4.
LMTK, kesä	10. - 12.6.
Alueelliset LMYT-päivät (PV,RVL), syksy	21. - 23.9.
LMYTJK, syksy	28. - 30.10.
LMTK, talvi	25. - 27.11.

Puolustusvoimien henkilöstön vakuutusturva paranee uuden normin myötä

Teksti: Jaakko Levä

Päälystöliitto on vuosien ajan kantanut huolta kenttäkelpoisuustestien tapaturmaturvasta ja -riskeistä. Nyt uudistuksessa vakuutusturvaan ollaan tarkentamassa ja esimerkiksi vauhdittoman pituushypyn harjoittelua kehitetään nousujohteiseksi ennen varsinaista suoritusta. Nämä tarkennukset ovat hyvin tervetulleita ja otetaan ilolla vastaan.

Pääesikunnan koulutusosaston normin HP560 liitteessä 1 ja sen kohdassa 7 on kerrottu henkilökunnan vakuutusturvasta. Tuossa uudessa normiluonnoksessa on otettu tarkemmin kantaa siihen, miten ja milloin henkilö on vakuutusturvan piirissä. Olemme saaneet Päälystöliiton toimistolta paljon kyselyjä liittyen puolustusvoimien henkilökunnan vakuutusturvaan. Sen takia olemme ottaneet tehokkaasti esille tuon asian myös Pääesikunnan johtamassa valtakunnallisessa työ- ja palvelusturvatoimikunnassa. Uuden normiluonnoksen myötä on työnantaja selkeästi ottanut asiakseen korjata tuon haasteen. Nyt uuden normiluonnoksen liitteen 1 mukaisesti on tarkemmin jaoteltu eri tapahtumat, mitkä kuuluvat korvauksen piiriin ja mitkä eivät.

Samalla on tarkennettu myös sitä vammamekanismia, mikä antaa turvan ja mikä ei.

"Korvaamisen edellytyksenä on todennäköinen lääketieteellinen syy-yhteys vahinkotapahtuman ja vamman tai sairauden välillä.

- On oltava luotettava selvitys vahingosta sekä kaikista lääketieteellisistä löydöksistä, jotka voivat vaikuttaa arviointiin.

- Arviointi on vakuutuslaitoksen lääkärin tehtävä ja hänen on merkittävä perusteltu arvionsa korvausasiakirjoihin (121 §, 124 §).

Edellä mainittuihin kohtiin perustuen Puolustusvoimien henkilöstön osallistuminen liikuntapäiviin, taukoliikuntaan, fyysisen toimintakyvyn testeihin sekä viikko- tai palveluliikuntaan työajalla kuuluu Valtiokonttorin tapaturmavakuutusturvan piiriin."

Kuten tuossa edellä olevassa normiluonnoksessa on kerrottu, on erittäin tärkeää, että henkilöstö täyttää aina vamman sattumissa tapaturmailmoituksen, jotta saadaan seurattua sitä, miten korvausasiat etenevät. Lisäksi on muistettava, että tapaturman korvattavuudesta päättää aina Valtiokonttori, ei puolustusvoimat.

Ulkopuolisten tahojen järjestämissä liikuntatapaturmissa vapaa-ajalla on aina asianomaisen henkilön itse huolehdittava vakuutusturvastaan. **Etätöissä ollessaan henkilöstö ei ole vakuutusturvan piirissä.** Vain Työtapaturma- ja ammattitautilain 24.4.2015 (459/2015) 21§:n mukaisesti luottamusmiehen, työsuojeluvaltuutetun tai muun henkilöstön edustajan tehtävän hoitaminen sekä työstä johtuva työnantajan asian hoitaminen ovat vakuutusturvan piirissä. **Lisäksi on muistettava, että aina etätöitä suunniteltaessa tulee viikkoliikunnasta normin mukaisesti sopia esimiehen kanssa kirjallisesti.**

Päälystöliiton tarjoama eläkelaskuri päivittyi versioon 2020

Laskuriin on lisätty vahvistetut kertoimet. Mikäli laskuria käytettäessä tulee ongelmia, pitää niistä heti raportoida, jotta ne saadaan mahdollisimman nopeasti korjattua. Muistathan, että käytät laskuria vain tarkistamiseen ja omalla vastuulla. Varsinaisen valituskelpoisen eläkepäätöksen antaa aina KEVA.

Kahden työjakson yhdistäminen tarvitsee virkamiehen suostumuksen

Teksti: Marko Jalkanen

Viime aikoina useampi joukko on päättänyt joustavuuden nimissä kahden perättäisen kolmen (3) viikon työjakson käyttöönotosta. Puolustusvoimien työaikasopimuksen mukaan järjestely on mahdollista, kun asiasta on sovittu hallintoyksikön ja henkilöstöä edustavien luottamusmiesten välillä. Lisäksi työtä varten on laadittava suunnitelma työajan tasoittamiseksi keskimääräiseen 116 tuntiin 15 minuuttiin eikä säännöllisen työajan tule ylittää 125 tuntia kolmen viikon pituisena ajanjaksona. Sopimus kahden perättäisen kolmen viikon työjakson käyttöönotosta tulee tehdä kirjallisesti ja sen tulee olla ajallisesti rajattu. Laadittu sopimus voi koskea tiettyä työpistettä, henkilöstöryhmää tai yksittäistä virkamiestä.

Eräs hallintoyksikkö käsitteli viime huhtikuussa yt-elimen kokouksessaan kahden työjakson yhdistämistä ja tulkitsti luottamusmiehiltä tuolloin saatujen hyväksymisten tarkoitaneen avointa valtakirjaa yhdistää mitkä työjaksot tahansa. Nyt seitsemän kuukautta myöhemmin se päättikin yhdistää joulukuusta lukien hallintoyksikön kaikki tulevat työjaksot kuuden (6) viikon työjaksoiksi.

Toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen laatiminen ei ole mahdollista, vaan koska käyttöönotossa on kyse aina poikkeusjärjestelystä, sitä tulee tarkastella ja sopia ajankohtaan sitoen. Luottamusmiehet eivät muutoinkaan anna kollektiivisuostumusta, elleivät ole selvittäneet yksityis- ja yksilökohtaisesti jokaiselta edustamaltaan

jäseneltä, mitä mieltä he asiasta ovat. Luottamusmies onkin ennemminkin sanansaattaja kuin suostumuksen antaja. Asiaan ei muutoinkaan liity sanelupolitiikka eikä kehtää voida pakottaa tähän järjestelyyn. Kahden kolmiviikkoisjakson yhdistäminen edellyttää työnantajalta täsmällistä työvuorosuunnittelua jopa seitsemän (7) viikon päähän. Jos jo ennen jaksojen yhdistämistä työyhteisön työvuoroluettelon muuttaminen pelkästään kolmen viikon jaksoissa on enemmän sääntö kuin poikkeus, on oletettavaa, että se kuudenkin viikon työjakso ehtii muuttua moneen kertaan. Silloin yhdistämisellä tavoiteltava hyöty ei toteudu. Virkamies menettää ylityökorvaukset, mutta suunniteltu vapaapäiväputki saattaa silti jäädä pitämättä.

Virkamatkojen työaika-suunnittelussa epäselvyyttä

Teksti ja kuva: Merivoimien alueellinen pääluottamusmies Marko Laukkanen

Useita virkamiehiä määrättiin ulkomaan virkamatkalle ja kohdemaassa kolmen (3) viikon pituiseen sotilaalliseen harjoitukseen, jossa harjoitustoiminta keskeytettiin kalenteriviikkojen väliin sijoittuneiden viikonloppujen ajaksi. Matkamääräyksen mukaan virkamiehet viettivät nämä lauantait ja sunnuntait kohdemaassa odottaen harjoituksen jatkumista ja majoittuen virkamatkan kohtuulliset vaatimukset täyttävässä majoituksessa. Eräs puolustusvoimien hallintoyksikkö tulkitsi näitä kalenteripäiviä työaikakirjanpidossa vapaapäiviksi ja määräsi, että harjoitusjakson aikana pidettäviltä vapaapäiviltä maksetaan ulkomaanpäiväraha, mutta ei merkitä työaikaa. Lisäksi viikonloput tulkittiin matkustusajaksi ja laskentapäiviksi, joista maksetaan vain ulkomaanpäiväraha.

Tapaus tuli ilmi, kun valveutunut jäsen otti yhteyttä liiton luottamusmiehiin ja kertoi ihmettelevänsä, kun aiemmin vastaavissa ulkomaan harjoituksissa viikonloput, jolloin toiminta oli keskeytynyt, oli tulkittu työajan laskennassa keskeytysajaksi. Nyt siis hallintoyksikön tulkinta oli muuttunut. Jäsenen oma lähiesimies oli toiminut, kuten ennenkin, suunnittelemalla työvuoroluetteloon kalenteriviikkojen väliin sijoittuneet viikonloput keskeytyspäiviksi. Muutos olikin tehty jälkikäteen hallintoyksikön sihteriportaassa ja lähiesimiehen tietämättä.

Puolustusvoimien työaikasopimuksen soveltamisohjeissa on määrätty siten, että virka- tai komennusmatkaan käytetty vuorokausi on työajan laskennassa keskeytyspäivä, ellei vuorokaudesta lasketa työaikaa. Kukin keskeytyspäivä vähentää jakson säännöllistä työaikaa ns. normaalissa työjaksossa 5 tuntia 32 minuuttia. Nyt siis tässä hallintoyksikössä tämä sopimusmääräys näytti unohtuneen. Lisäksi tulkinta matkustuspäivistä oli muutoinkin kovin kummallinen, sillä eiväthän virkamiehet enää matkustaneet mihinkään. He olivat jo kohdemaassa ja virantoimituspaikkakunnalla, minne virkamatka suuntautui ja missä harjoitus järjestettiin. He eivät siis matkustaneet viikonlopuksi kotimaahan eikä heille järjestetty siihen mahdollisuutta. Luottamusmiesten selvitellessä tapausta ilmeni, että tämä kerta ei ollut ainut laatuun. Samassa hallintoyksikössä oli myös

muuta ulkomaan virkamatkoja, jolloin matkaan sisällyneiltä vuorokausilta ei ollut laskettu työaikaa, myös näitä vuorokausia tulkittiin vapaapäiviksi. Nämä virkamatkaan sisällyneet vapaapäivät korjattiin myös jälkeenpäin keskeytyspäiviksi.

Alkuperäiset työvuoroluettelot on dokumentoitava kirjallisesti

Puolustusvoimien työaikasopimuksessa on sovittu, että työvuoroluettelo on saatettava kirjallisesti virkamiesten tietoon viimeistään viikkoa ennen työjakson alkamista. Joissakin merivoimien hallintoyksiköissä työvuoroluettelon kirjallisesti tietoon saattamisesta on lyöty laimin siten, että työaikasuunnittelu ja -toteuma on viety kokonaan SAP-järjestelmään eikä alkuperäistä työvuoroluetteloa dokumentoida mitenkään. Suunnitelma on vahvistamisen jälkeen muutettu järjestelmässä suoraan toteumaksi ja samalla alkuperäinen suunnitelma häviää. Ongelmaksi tämä eskaloituu siinä vaiheessa, kun suunniteltua työvuoroluetteloa muutetaan alkuperäisestä ja muuttunut työvuoro aiheuttaa syystä tai toisesta jotain työsuojelu- tai luottamusmiestoimenpiteitä. Alkuperäistä suunnitelmaa ei ole enää mistään todennettavissa.

Työvuoroluettelon laadinta ja työaikakirjanpitovelvoite ovat ennen kaikkea työsuojelullisia toimenpiteitä. Virkamiehen tulee yleensä voida luottaa siihen, että hänen tiedoksi saamaansa työvuoroluetteloa noudatetaan muuttamattomana. Työvuoroluettelon sitovuudesta huolimatta PVTAS:n soveltamisen piiriin kuuluva virkamies on aina velvollinen työskentelemään yli säännöllisen työajan silloin, kun asianomainen esimies katsoo sen erityisestä palvelussyystä tarpeelliseksi. Tällöin ennakkoon suunniteltu viikkolepo saattaa muuttua työpäiväksi. Näissä tilanteissa luottamusmiehelle, ja tarvittaessa työsuojeluviranomaiselle, tulee osoittaa se alkuperäinen suunniteltu työvuoroluettelo, johon muutoksia tehtiin.

Luottamusmiesryhmä tulee jatkossa valvomaan tätä ja tarvittaessa puuttamaan asiaan, mikäli kehotuksista huolimatta dokumentointia ei korjata. Dokumentointivelvoite tulee korostumaan merivoimissa entistään, mikäli merivoimien tavoite kuuden (6) viikon työaikasunnittelussa toteutuu. Jo nykyisin harvassa yksikössä pelkästään kolmen (3) viikon työvuoroluettelo säilyy tänä aikana muuttumattomana, saati sitten kuuden.

Aina ei mene kuin Strömsössä

Helsingin lomakohteissa haasteita

Käynnissä olevilla työaisteluilla on ennakoinnistanne huolimatta vaikutuksia liiton Helsingin lomakohteiden käyttöön. Lisätietoa on saatavilla liiton kotisivujen jäsenosiossa tai olemalla yhteydessä hyvissä ajoin ennen lomakohteen käyttöä liiton toimistoon. Pahoittelemme jäsenillemme aiheutunutta haittaa.

Jäsenlahjoissa toimitusongelmia

Jäsenyhdistyksille lähetetyissä, palveluksessa oleville jäsenille jaettavien jäsenlahjojen toimituksissa on ollut liitosta riippumattomia virheitä. Osaan yhdistyksistä on saapunut liian vähän vetonarupeppuja, ja toimiston väki onkin pyytänyt yhdistyksiä ilmoittamaan saapuneiden määrien oikeel-

lisuuden. Kartoituksen jälkeen tuotteiden toimittaja tekee täydentävät lähetykset. Pahoittelemme jäsenillemme ja yhdistyksille aiheutunutta haittaa.

Jäsenten yhteystiedoissa puutteita

Liiton toimistolta jäsenrekisterijakelulla lähetettyihin viesteihin on saapunut huomattava määrä "ei voitu toimittaa" -vastausviestejä. Pyydämme jäseniä tarkastamaan jäsenisivuilla eAsioinnissa, että yhteystietonne mm. sähköpostiosoitteen osalta ovat ajan tasalla.

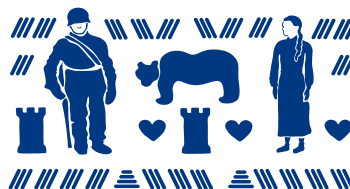
Jäsenyhdistyksille toimistolla on pari toimintoja nopeuttavaa toivetta. Lähettäkää toimistolle jäsenten muutosilmoitukset mahdollisimman nopeasti saatuaan ne, jotta jäsenten asioiden hoitoon ei syntyisi turhia viiveitä. Lähettäessänne toimistolle

sähköpostia, varmistukaa, että viestissänne on lähettäjän yhteystiedot mahdollisia tarkentavia kysymyksiä varten.

Talvisodan alkamisesta tuli kuluneeksi 80 vuotta. Edeltävät sukupolvet ovat tehneet mittaamattomia uhrauksia, jotta meillä olisi itsenäinen ja vapaa Suomi. Päälystöliitto on mukana tukemassa sotiemme veteraaneja, miehiä ja naisia, joita saamme kiittää vapaudestamme.

Iltahuuto -postikortit

Ilahduta läheistäsi ja lähetä postikortilla pala Talvisodan historiaa.

Osta Iltahuuto -postikorttipakkaus, joka sisältää 6 postikorttia R-kioskilta á 10 €.

Tai tilaa netistä:

www.suomenmoneta.fi/veteraani-tuotteet

Samalla tuet sotiemme miehiä ja naisia, joita saamme kiittää vapaudestamme.

"Ei kuulu mulle -ajattelun sijaan, mieltä tilannetta Suomessa 80 vuotta sitten. Silloin kaikki, mitä tänään pidämme itsestäänselvyytenä, oli vähällä lakata olemasta. Siksi kehoitan nyt ojentamaan auttavan käden. Kuuluu myös sulle." - Kyösti Mäkimattila

Edunvalvonnan juhlavuosi

Teksti: Juha Susi Kuva: Antti Kymäläinen

Päälystöliiton juhlavuosi huipentui marraskuun alussa veljesillalliseen Astoria-salissa Helsingissä. Paikalle oli saapunut yhdistysten lähettämät edustajakokousedustajat, liiton hallitus, luottamusmiessryhmä sekä keskeisimpiä yhteistyökumppaneita. Liiton perustaminen Viipurin linnassa ajoittuu juhannukseen vuonna 1929. Pyöritä vuosia ei haluttu juhlaa erillisenä juhla-na vaan yhdistää tapahtuma vuosittaiseen Edustajakokoukseen. Tällä haluttiin korostaa juhlavuoden viettämistä työn merkeissä yhdistämällä kaksi tapahtumaa yhteen. Juhlien juontajana toimi kapteeni evp. **Lassi Ikäheimo**, joka on monelle tuttu kasvo itsenäisyyspäivän vastaanotolta Kaartin

Combon kapellimestarina hänen ollessaan vielä palveluksessa. Sotilasmusiikki yhdistyi juhlaan luontevasti esittelemällä puolustusvoimien ja -haarojen eri kunniamarssoja Ikäheimon kertoessa niiden syntyhistorias-ta ja taustoista.

Huomionosoituksia

Illallisen yhteydessä palkittiin yhteistyökumppaneita ja liiton pitkäaikaisimpia toimijoita. Puolustusministeri **Antti Kaikonen** oli myöntänyt liiton hallituksen esityksestä Päälystöliiton ansiomitalin Akavan puheenjohtajalle **Sture Fjäderille**, komentaja **Patrick Hakalaxille**, neuvottelupääällikkö **Markku Niemiselle**, filosofian tohtori **Jussi Niinistölle** ja kapteeni **Hannu Samstenille**.

Liiton omista toimijoista Päälystöliiton ansiomitali soljen kera oli myönnetty kapteeni **Ilkka Huttulalle**, kapteeniluutnantti **Markko Luukkoselle**, kapteeni **Jouni Rinteelle** ja yliluutnantti **Thomas Salmelaiselle**.

Juhlapuheessa liiton historian kohokohtia

Puheenjohtaja **Jyrki Lukkarisen** juhlapuhe yhdisti liiton historiaa lainaamalla otteita aikansa tapahtumista aina perheettömien kapitulanttien ruokaryhmittymistä nykypäivän edunvalvontaan. Katse on kuitenkin tulevaisuudessa, mikä nousi myös puheessa selkeästi esille.

Kiitospuheen juhlivalle Päälystöliitolle piti Puolustusvoimien henkilöstöpääällikkö, kenraaliluutnantti **Ilkka Korkiamäki**.

Päälystöliiton puheenjohtaja Jyrki Lukkarinen toivotti vieraat tervetulleeksi liiton 90-vuotisjuhliin. Juhlien juontajana toimi kapteeni evp., Hamina Tattoo -tapahtuman taiteellinen johtaja Lassi Ikäheimo (kuvassa keskellä keltaisessa pukuliivissä).

Edustajakokous päivitti neuvottelutavoitteet

Teksti ja kuvat: Juha Susi

Marraskuinen Edustajakokous sai käsiteltäväkseen useita yhdistysten aloitteita. Tähän oli saatu jo viitteitä keväällä järjestettyjen puheenjohtajapäivien yhteydessä. Yhdistykset olivat lunastaneet lupauksensa, ja syksyinen kokous sai päätettäväkseen useamman uuden esityksen.

Yksi tehdyistä aloitteista koski kokouksen työjärjestyksen täydentämistä uudella kohdalla. Tässä Pääkaupungin Päällystön esityksessä työjärjestykseen lisättäisiin kohta, jossa käsiteltäisiin kaikkien aiemmissa edustajakokouksissa tehtyjen esitysten ja neuvottelutavoitteiden jatko tai tarvittaessa niiden hylkääminen. Samaisessa esityksessä veloitettiin aikoinaan esityksensä tehnyt yhdistys perustelemaan, miksi heidän tekemäänsä esitystä tulisi jatkaa. Päällystöliiton hallitus oli samoilla linjoilla ja esitti kokoukselle, että esitys hyväksyttäisiin. Perusteluina mainittiin esityksen selkeyttävän sopimus- ja neuvottelutoimintaan liittyvää päätöksentekoa. Samalla listoilla vielä olleet keskeneräiset esitykset saadaan ajantasaistettua ja tarvittaessa poistettua.

Kokousta johtanut edustajiston puheenjohtaja **Mika Räisänen** tiedusteli Pääkaupungin Päällystön edustajalta **Jani Suojarin-teeltä**, esittääkö yhdistys näiden aiempien neuvottelutavoitteiden käsittelyä jo tässä

kokouksessa vai vasta ensi vuonna. Kokouksen edustajalta saaman vastauksen mukaan tarkoitus oli käsitellä aiemmat esitykset jo kyseisessä kokouksessa. Muiden edustajien ollessa samaa mieltä, pääsi kokous päättämään niiden kohtalosta. Jatkossa edustajakokous käsittelee vuosittain neuvottelutavoitteet, etteivät ne jää roikkumaan listoille.

Päätöksen jälkeen liiton puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** esitteli aiempien edustajakokousten hyväksymät ja yhä keskeneräiset neuvottelutavoitteet. Niistä vanhimmat olivat vuodelta 2013. Lukkarinen esitteli edustajille aiemmin hyväksytyt neuvottelutavoitteet vuosittain, niiden toteutumismahdollisuudet ja mahdolliset kustannusvaikutukset. Käsittelyn jälkeen kaikki aiemmat ja yhä keskeneräiset neuvottelutavoitteet päätettiin poistaa listalta.

Kokous sai päätettäväkseen yhdistysten uudet esitykset kuultuaan niiden perustelut. Osa oli toteutettavissa mahdollisista seuraavan neuvottelukierroksen virastoeristä, osa oli koko valtionhallintoa koske-

Kokousväki oli tyytyväinen edellisen tilikauden ylijäämään. Tarkka taloudenpito ja toimintojen sopeuttaminen turvaavat toiminnan pitkälle 2030-luvulle.

via. Lukkarinen kertoikin vievänsä näistä terveiset eteenpäin valtion neuvottelukuntaan.

Yhdistysten esitykset uusiksi neuvottelutavoitteiksi koskivat molempia hallinnonaloja. Osa koski lisäpalkkioita ja osa taulukko-palkkauksia.

Hallitus oli valmistellut tavoitteiden priorisointiin puolustushallinnon sopimus- ja neuvottelutavoitteiden osalta.

- Pyydämme kokoukselta tarpeeksi laveaa kirjausta, jolloin meille neuvottelijoille jää pelivaraa, Lukkarinen alusti kokousväelle. Kokous hyväksyi hallituksen neuvottelutavoiteesityksen. Se on luettavissa kotisivujen jäsenosiossa edustajakokousmateriaalista.

Tehtyä edunvalvontaa

Pääluottamusmies **Marko Jalkasen** selvitys kuvasi hyvin viimeisen vuoden aikana tehtyä edunvalvontatyötä. 26 kuukauden mittainen sopimuskausi on päättymässä maaliskuun lopussa. Kahden eri yleiskokouksen ja virastoerän kohdennukset esiteltiin vaativuusluokittain, samoin tulokset

Edustajakokouksen julkilausuma on luettavissa kotisivuilta

Rajan Päälystöyhdistyksen puheenjohtaja Toivo Rossi esitti kokousväelle yhdistyksen laatiman viiden kohdan neuvottelutavoitelistan.

lisuuteen perustuvan kertaerän perusteet avattiin.

Edellisessä edustajakokouksessa päätettyjen neuvottelutavoitteiden voidaan katsoa toteutuneen hyvin. Näitä olivat muun muassa perheestään erillään asuvalle virkamiehelle korvattavien kotimatkojen lisääminen ja ylimpien OTV-luokkien kehittäminen koskien OTV6B - OTV8 -luokkia.

- Nyt perheestään erillään asuvalle siirtovelvollisella virkamiehellä on käytössään 78 matkaa kolmen vuoden aikana, Jalkanen esitteli neuvottelutuloksen lukuja.

Tehtävien vaativuusluokkien prosenttiosuudet kuvaavat kehityksen suunnan. OTV7- ja OTV8 -luokkien osuus on yli puolet. Näiden tehtävien määrä näyttäisi pysyneen kutakuinkin samana tämän sopimuskauden aikana. Muissa luokissa sen sijaan tapahtuu muutoksia.

- Saamme jatkuvasti maakunnista viestejä, joissa kerrotaan yhä useamman OTV6B-tehtävän vaihtavan henkilöstöryhmää hakiapuutteen vuoksi, Jalkanen avaa suuntauksen taustoja.

Päällystämismiehen katsauksen lopuksi kuultiin parhaillaan käynnissä olevista

kohteista. Näitä ovat henkilöasioiden normin päivittyminen, tehtävien suorituskykyvaatimukset ja meripalvelua koskevien määräysten kehittäminen. Rajayhdistysten edustajat saivat vastaavasti selvityksen parhaillaan erimielisyysmenettelyssä olevista kohteista.

Turvallisuus on Akava-asia

Hallitusohjelmaan tehdyt kirjaukset ja niiden vaikutus virastoihin sisältyivät puheenjohtaja Lukkarisen katsaukseen. Julkisudessa on ollut esillä puolustusvoimien henkilöstön lisääminen 100 hengellä hallituskauden aikana sekä kertausharjoitusten määrän nosto.

- Kun tarkemmin katsoo näiden lukujen taakse, huomaa, että ensi vuonna palkatun henkilöstön määrä vähenee vajaalla sadalla henkilötyövuodella verrattuna kuluvaan vuoteen. Tämä ei paranna jaksamista.

Käynnissä olevaa Puolustusvoimien työaikain muutostarvetta selvittävän työryhmän tilannetta avattiin edustajille. Selvitystyöhön liittyy myös keväinen jäsenkysely taustamateriaalin saamiseksi.

- Olemme tavanneet useita ministereitä työaika-suojelun päivittämishankkeeseen liittyen. Saamamme tuki Akavalta on ollut tärkeä - turvallisuus on Akava-asia.

Tulevaan neuvottelukierrokseen liittyvä

Päällystöliiton rooli JUKOn osana oli nostettu puheenjohtajan esityksessä omaksi osuudekseen. Asiaa tullaan avaamaan jäsenistölle myöhemmin lisää.

Talous kunnossa

Päällystöliitto lähti vuoteen 2018 alijäämäisellä budjetilla. Budjettia laadittaessa pyritään mahdollisimman realistiseen talousarvioon kaikilla toiminta-alueilla. Talousarviossa oli arvioitu varainhankinnan tuoton pienenevän jäsenpohjan mukaisesti, ja samoin sijoitustoiminnan tuotto oli tarkoituksella arvioitu varovaisesti. Talousarviossa on paljon liitosta riippumattomia kohtia, joilla on vaikutusta lopputulokseen. Lopulta tilinpäätökseen kirjattiin positiivinen lopputulos.

- Varainhankinta ei aivan saavuttanut budjetoitua määrää, mutta vastaavasti sijoitustoiminta tuotti huomattavasti oletusarvoa enemmän. Samoin arvioitua ja mahdolliset työtuomioistuin-kulut jäivät toteutumatta, Lukkarinen avasi lukujen taustoja edustajille.

Kokous päätti hyväksyä hallituksen esityksen lisätä ylijäämää pääomaan.

- Tarkka taloudenpito ja toimintojen sopeuttaminen turvaavat liiton toiminnan pitkälle 2030-luvulle, puheenjohtaja arvioi talousnäkyä kokousväelle.

Liiton varainhankintaan kuuluvat jäsenmaksut oleellisenä osana. Ne pysyvät edelleen samoina kuin kuluvaan vuonna. Ainoa muutos oli uutena ryhmänä Evp-yhdistyksen puolisojäsenien jäsenmaksu. Tämä perustuu Päälystön Naisten Liiton purkautumiseen tulevana vuodenvaihteena ja heidän siirtymiseensä Evp-yhdistyksen jäseniksi.

Yhdistyksille palautetaan jatkossakin 0,1 prosentin osuutta vastaava summa jäsentensä maksamista jäsenmaksuista. Sen maksamisen edellytyksenä on yhdistysvelvoitteiden hoitaminen liiton suuntaan. Jäsenmaksupalautte ei koske Evp-yhdistystä eikä henkilöjäseniä.

Kiitoksen paikka

Puheenjohtaja Lukkarinen oli tyytyväinen kokouksen kulkuun ja siinä tehtyihin päätöksiin.

- Räsäsen Mika edustajiston puheenjohtajana johti kokousta sujuvasti. Tilaisuudessa ei ollut päätösasioiden ääneen lukemista, vaan kokousedustajien odotettiin perehtyneen aineistoon riittävällä tarkkuudella ennakoon. Tämä osoittautui toimivaksi.

Samoin menneen vuoden edunvalvonta saa kiitosta.

- Liiton hallinto on pystynyt toteuttamaan kentän tahdon hyvin. Yhdessä laaditut suunnitelmat ovat osoittautuneet toimiviksi. Jatkamme tällä tiellä.

Jäsenistön tahdon mukaan

Teksti ja kuva: Juha Susi

Edustajakokous oli hyvin johdettu ja siellä tehdyt päätökset yhdistyksemme periaatteiden mukaisia, Vekaranjärven Päälystöyhdistyksen edustaja **Jarmo Romppainen** summaa tuntemuksensa kokouksesta.

Romppainen oli saanut vahvan evästyksen edustajakokoukseen. Ennakoon lähetettyyn kokousmateriaaliin oli perehdytty niin hallituksen kuin yhdistyksen syyskokouksessa. Keskusteluissa nousi esille, miten tulevan neuvottelutuloksen mahdolliset virastoerät kohdennettaisiin.

- Sekä hallitus että syyskokous päätyivät Päälystöliiton hallituksen esityksen kannalle. Kohdennusten tulee tukea tulevaisuutta, Romppainen kertoo paikallisista keskusteluista.

Mahdollisiin lisäpalkkioihin kohdennettavista korotuksista mentiin samoilla linjoilla.

- Niiden haluttiin kohdistuvan sellaisiin tehtäviin, joissa on jatkumoa opistousepseereilla myös tulevaisuudessa.

Yhdistyksellä on vielä edessään päätettyjen kokousasioiden käsittely.

- Esittelen kokouksen pääkohdat muille hallituksen jäsenille ja tiedotamme niistä tarvittaessa jäsenistöämme.

Romppainen toimi ensimmäistä kertaa edustajakokousedustajana ja osallistui kokoukseen ilman suurempia ennakkotietoja. Ensikertalaisena hän ei osannut kai-vata mitään lisäantia kokouksesta.

- Liiton toiminta näyttäytyi kokouksessa järjestelmälliseltä ja hyvin johdetulta. Tulevaisuuden tavoitteet olivat myös selkeät. Yhteishenki kokousväellä oli hyvä, ja tuntui siltä, että asioita hoidetaan yhdessä jäsenistön haluamalla tavalla.

Ensimmäistä kertaa kokousedustajana toiminut Jarmo Romppainen oli tyytyväinen kokouksen antiin. Liittoa johdetaan jäsenistön tahdon mukaisesti.

Sakari Vuorenmaasta kunniajäsen

Teksti ja kuva: Juha Susi

Edustajakokous kutsui kokouksessaan **Sakari Vuorenmaan** Päälystöliiton kunniajäseneksi.

Vuorenmaan edunvalvonnan ansioluettelo on poikkeuksellisen pitkä. Hän on toiminut päälystöliittolaisena edunvalvojana 28 vuoden ajan niin paikallis- kuin keskustasolla. Keskustason tehtäväluettelosta löytyvät toimiminen hallituksen jäsenenä (2001 - 2003), pääluottamusmiehenä (2003 - 2013) ja liiton puheenjohtajana (2013 - 2017). Reserviin hän siirtyi vuoden 2018 alussa.

- Tunnustus tuli täysin puskista. Istuin bussissa, kun puheenjohtaja **Lukkari-nen** soitti ja kertoi päätöksestä.

Kunniajäsenyys on Vuorenmaan mukaan suuri kunnia hänelle. Kaikkeaa kunniaa hän ei halua kuitenkaan itselleen ottaa.

- Ei tätä edunvalvontatyötä ole yksin tehty vaan ympärillä on ollut aina hyvä jengi. Myös heille kuuluu iso kiitos huomionosoituksesta.

Muutaman vuoden eläkepäivät eivät ole toistaiseksi herättäneet suurtakaan paloa palata työelämään. Taakse ovat jääneet muutkin luottamustehtävät, jotka ovat aiemmin vaatineet veronsa.

- Palvelusvuosien aikana on perheen suuntaan kertynyt sen verran velkaa, että sitä on hyvä hiljaksen pyrkiä lyhentämään, moninkertainen isoisä perustelee.

Isot ammattikunnan edunvalvontahaasteet kiinnostavat kuitenkin edelleen. Työaikalain uudistus ja ulottaminen koskemaan myös Puolustusvoimien virkamiehiä on yksi niistä.

Tuore kunniajäsen toivottaa jaksamista ja kestämistä ajan haasteiden edessä.

Rynkyn modernisoijalle tunnustusta Päälystöliitolta

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Tuomas Ämmälä ja Studio Juha Vääräkangas

Kaartin jääkärirykmentissä palveleva kapteeni **Pekka Määttänen** on valittu Vuoden opistoupseeriksi. Nimitys julkistettiin Päälystöliiton Edustajakokouksen yhteydessä Helsingissä.

Palkitsemisperusteissa Määttäsén todetaan työskennelleen pitkään Kaartin jääkärirykmentin tutkimus- ja kehittämisosastolla maavoimallisten ja puolustusvoimallisten kehittämissuhteiden parissa. Hän on osallistunut mm. useimpien jalkaväen käytössä olevien kevytasejärjestelmien modernisointiin ja varusteluun. On pitkälti hänen myötävaikutustaan, että rynnäkkökivääreissä ja PKM-konekivääreissä on nykyaikaiset tehokkaat optiset tähtäimet ja että tuore RK62M-modernisointi on maalissaan. Kapteeni Määttäsén osaamista on hyödynnetty

myös tärkeiden ohjesääntöjen, oppaiden ja varomääräysten päivitystyössä. Muun muassa *Taistelija opas*, varomääräys D2.1 ja nykyinen *Kaupunkijääkärikomppanian opas* olisivat kovin kuivia ja sisällöttömiä ilman Pekan värikästä ja vaiherikasta osallistumista niiden hiomiseen. Hän on ollut luomassa myös nykyistä Kaartin jääkärirykmentin kurssijärjestelmää, jolla uusille kouluttajille opetetaan rakennetun alueen taistelun perusteet ja yhdenmukaistetaan valtakunnallista koulutusta rakennetun alueen taisteluun liittyen.

Painopiste Taistelija-hankkeen kehittämistehtävissä

Kapteeni Pekka Määttänen on työskennellyt poikkeuksellisen pitkään nykyisessä tehtävässään, 13 vuotta.

- Työtehtävät koostuvat nykyisin enimmäkseen jalkaväen aseisiin liittyviin projekteihin, johdan Taistelija-hankkeessa Tarkkaampujaprojektia. Lisäksi työhön kuuluu kouluttaminen ja kurssien johtaminen Kaartin jääkärirykmentin henkilökunnan rakennetun alueen taistelun kursseilla. Työtehtävät muuttuvat vuosien varrella, eikä yksikään vuosi ole samanlainen. Nyt painopiste omalta osaltani on siirtynyt kouluttamisesta Taistelija-hankkeen kehittämissuhteisiin. Käytännössä suurin osa ajastani menee aseiden kehittämistehtävien ja tarkka-ammunnan kouluttamisen parissa, Määttänen kertoo.

Työnsä parhaina puolina hän mainitsee vaativuuden ja vapauden.

- Johdan valtakunnallista projektia ja työ on varsin vapaata. Minulla on myös loista-

Käytännössä suurin osa Vuoden opistoupseeriksi valitun kapteeni Pekka Määttän (vas.) ajasta menee aseiden kehittämistöiden ja tarkka-ammunnan kouluttamisen parissa.

va projektiryhmä. Lisäksi pääsen työssäni tekemään asioita, joista pidän ja osittain myös harrastan.

Valmiuden kohotessa sotilaiden harjoittelu on noussut taas arvoonsa

Kiitospuheessaan kapteeni Pekka Määttä muistutti maailman ja puolustusvoimien kohtaamaa muutosta viimeisten 20 vuoden aikana. Hän esitti myös huolensa ammattisotilaiden jaksamisesta.

- Valmius on taas noussut puolustusvoimissa keskiöön. Samalla sotilaan harjoittelu on kohonnut kunniaan sille kuuluvalla paikalla. Henkilöstö, itse mukaan lukien, on ottanut nämä asiat pääosin tyytyväisenä vastaan. Kuitenkin valmiudellisten tehtävien lisääntyessä muut tehtävät eivät ole vähentyneet,

päinvastoin. Tehtävämäärä on koko ajan lisääntynyt niin perusyksiköissä kuin esikunnissakin. Tämä ei voi olla näkymättä henkilöstön jaksamisessa. Liian monta kertaa on tehtävien priorisointi jäänyt yksittäisen virkamiehen tehtäväksi silloinkin, kun se olisi selkeästi kuulunut työnantajalle ja esimiehelle. Työtehtävät joudutaan liian usein tekemään minimisuorituksella ja vasurilla tekemisestä on tullut uusi "normaali". Oman työn kehittämiseen ei ole enää mahdollisuuksia, vaikka työnantaja sitä usein vaatii. Olenkin huolestunut siitä, miten ammattisotilaat jaksavat palvella isänmaata nykyisellä työmäärällä tulevaisuudessa. Toivon, että tähän kiinnitetään puolustusvoimissa entistä enemmän huomiota ja siirrytään sanoista tekoihin.

"Treenatkaa, ettette aina olisi kasan pohjimmaisena"

Määttä on pitkään toiminut oman paikallisyhdistyksensä hallituksessa ja myös kaksi kautta Päälystöliiton hallituksessa. Tällä kokemuksella hän tietää oman ammattiliittonsa edunvalvontatyön arjen ja merkityksen. Määttä nosti asian esiin omassa kiitospuheessaan.

- Kun on nähnyt Päälystöliiton toimintaa myös hallitustasolta, on minulle jäänyt vahva kuva siitä, että liitto hoitaa jäsentensä asiaa täydellä sydämellä. Suuri osa työstä tehdään pois julkisuuden valokeilasta, siksi osalle jäsenistä varsinkin liiton tekemä työ ei näy. Liiton luottamusmiestoiminta etsii vertaistaan puolustusvoimissa. Mielestäni liiton tekemä

työ on jokaisen jäsenmaksuna maksetun sentin arvoinen. Uskon, että liittomme on vahva toimija, edustaja sekä jäsentensä tukija myös tulevana vuosina. Pitäkäämme siitä huolta ja olkaamme ylpeitä liittostamme. Päätän sanoihin, joita olen käyttänyt usein henkilökunnan kursseilla. Sanat löytyivät muinoin Itäkeskuksen poliisipiirin punttisalin seinältä ja mielestäni kuvaavat hyvin elämää ammattisotilaana, ainakin jalkaväessä: treenatkaa, ettette aina olisi kasan pohjimmaisena, Määttä päätti kiitospuheensa.

Kapteeni Pekka Määttä (53 v)

- Varusmiespalvelus Pohjois-Karjalan rajavartiostossa 1986
- Kainuun prikaati 1987 – 2000, Kaartin jääkäriyrykmentti 2000 -
- Peruskurssi 48 (1991), Jatkokurssi 1 (2001)
- Poliisin virkatutkinto, toiminut kons-taapelina Helsingissä vuoden verran 1990-luvun lopulla.
- Osastoupseerina Kaartin jääkäriyrykmentin tutkimus- ja kehittämisosastolla 2006 -
- Perheeseen kuuluu vaimo, kaksi poikaa ja kaksi koiraa.
- Vapaa-aikana osallistuu kotona asuvan pojan salibandyharrastukseen, yrittää käydä ampumassa mahdollisimman usein.

Oikeusupseerien mietteitä

Teksti: Matti Vihurila

Kuvat: Matti Vihurila ja Satu Astikainen

Henkilöstöalalla vuosituhannen alusta toimineen kapteeni **Kari Nenosen** ensikosketus oikeusupseerin tehtäviin oli ikimuistoinen. Hän toimi oikeusupseerin sijaisena Tykistöprikaatissa, kun Honkajoen Saunakylässä ampuharjoituksessa 4 km maalista talon pihapiiriin harhautuneen kranaatin aiheuttamaa vahinkoasiasa ratkaistiin.

- Rakennukset kärsivät vaurioita, mutta onneksi talonväki säilyi vammoitta, Nenonen muistelee.

Vuonna 2011 Nenonen aloitti henkilöstöalan toimialapäällikkönä ja oikeusupseerina, ja toimi tässä tehtävässä aina vuoteen 2015 asti. Puolustusvoimauudistuksessa Tykistöprikaati liitettiin Porin prikaatiin ja Nenonen palasi nipunhoitajaksi (50 %) ja oikeusupseeriksi (50 %). Samalla vaatiluokka putosi OTV7:stä 6B:aan. Suomen suurimman joukko-osaston Porin prikaatin oikeusupseerina hän aloitti v. 2018, vaatiluokka 6B.

- Tehtävänkuvauksessani oikeusupseerin tehtävien osuus on 95 %, joten olen käytännössä täysiaikainen oikeusupseeri. Tämä on käsittäkseni myös PE:n oikeudellisen osaston tahtotila ainakin suurimpien joukko-osastojen osalta. Toisaalta OTV7-vaatiluokan saaminen edellyttäisi, että tehtävänkuvauksessa olisi esim. 20 % muita kuin normaaliolojen sotilasoikeudenhoidon ja vahinkoasioiden tehtäviä. Nähdäkseni kysymys on siitä, mitä asioita meidän oikeusupseerien töissä oikeasti arvostetaan. Näillä työmäärillä on vaikea kuvitella, että hoitaisiin päivän viikossa muita kuin näitä jokapäiväisiä oikeudellisia asioita, Nenonen ihmettelee.

Porin prikaatissa on 16 varusmiesyksikköä ja vuosittain noin 4 000 varusmiestä, neljä toimipistettä, palkattua henkilökuntaa noin 600 ja lisäksi siellä koulutetaan vuosittain tuhatkunta rauhanturvaajaa. Vuositasolla varusmiesten oikeustapauksia on noin 400 ja henkilökunnan osalta 5 – 15. Virkamiesoikeudellisia tapauksia on kymmenkunta, materiaalin kadottamisista noin 100 ja lisäksi ajoneuvo ym. vahinkoja useita kymmeniä. Nenonen toimii myös prikaatin haastevirkamiehenä.

- Tapauksia on paljon eikä niitä voi käsitellä liukuhihnalla, koska aina on kyseessä niin asianosaisen kuin päätöksentekijänkin oikeusturvasta. Esittelijänä ja asiantuntijana vastaan osaltani siitä, että kaikki menee ”pykälien mukaan”, Nenonen painottaa.

Maasotakoulun oikeusupseeri, yliluutnantti **Toni Tiitinen** on palvellut tehtävässään reilun vuoden, ja tämänhetkinen ajatus hänellä itsellään on toimia siinä palvelusuran loppuun asti, runsaat 13 vuotta. Näin tulisi toteutettua myös PE:n oikeudellisen osaston toive pitkäaikaisista tehtävänhoitajista. Tiitisen virkapaikka on Haminassa, mutta suurin piirtein puolet työajasta hän työskentelee Lappeenrannan toimipisteessä. Aiempi tehtävä sotilaspoliisi-RUK:n linjaajohtajana ja yksikön vääpelin sijaisena ovat antaneet pohjaa joihinkin oikeusupseerin tehtäviin. Tiitinen kiittelee myös henkilöstöalan nipunhoitajia ja eritoten Maavoimien esikunnan sotilaslakimiehiä.

- Hämmästyttävää, miten ystävällistä ja asiakaspalveluhenkistä tukea ja ohjausta heiltä saa.

Lappeenrannan ja Haminan lisäksi Maasotakoulun aselajikouluja on Riihimäellä, Hattulassa ja Kankaanpäässä, ja niiden oikeudenhoidolliset asiat kuuluvat Tiitisen tehtäviin. Hänen tehtävänkuvauksensa on PE:n oikeudellisen osaston laatima ns. mallikuvaus ja vaativuusluokka OTV7.

- Olen täysiaikainen oikeusupseeri, ja tehtävänkuvauksessa oikeudellisen toimialan asiat ovat 50 %, alan operatiiviseen suunnitteluun kuten toimivaltuuksiin ja lainsäädäntöön on varattu 30 % ja alan koulutukseen henkilökunnan kursseilla ja ru-kursseilla sekä kurinpidon ja vahinkoasioiden ohjaukseen 20 %, Tiitinen kertoo.

Maasotakoulussa työskentelee noin 600 henkilöä ja vuosittain varusmiehiä palvelee lähes 2 000. Yli kaksi viikkoa kestävät kurssit kuuluvat koulun kurinpitovastuulle, ja oppilaita näillä kursseilla on vuosittain useita satoja.

- Vuositasolla kurinpitopäätöksiä tehdään noin 120 ja virkamiesoikeudellisia päätöksiä alle viisi. Maastovaurioita meillä hoitaa koulutusosastolla palveleva kokenut opistoupseeri. Meillä on muihin joukko-osastoihin nähden suhteellisen vähän esitutkintoja ja sotilaskurinpitovaurioita, mutta oikeudellisen alan asiantuntijapalveluiden ja tukipyynnöjen määrä on puolestaan korostunut, Tiitinen sanoo.

Porin prikaatin tapaan haasteellisinta Maasotakoulun oikeusupseerin tehtävässä on töiden määrä. Kurinpitoasiat tulee hoitaa viivyttelämättä, mutta vahinkoasioiden osalta aikaa on enemmän. Yliluutnantti Toni Tiitinen toivoo, että tulevaisuudessa joukkoihin voitaisiin nimetä erilliset vahinkosihiteerit, jotka hoitaisivat vahinkoasiat alusta loppuun saakka.

OUKES toiselle kierrokselle

Teksti ja kuva: Juha Susi

Edellisen kehityskeskustelukierroksen yhteydessä jalkautunut opistoupseerien keskitetty tehtävä- ja seuraajasuunnittelu (OUKES) sai jonkin verran kritiikkiä kentältä. Palaute koski lähinnä tiedonkulkua. Suunnittelun periaatteet eivät olleet tavoittaneet koko henkilöstöä tarvittavin osin. Lisäksi suunnitelmaan kuuluvat tehtävät toivottiin julkaistaviksi koko henkilöstölle seuraavalla suunnittelukierroksella, eikä vain henkilöasioiden hoitajille.

- Olemme saaneet palautetta käydessämme joukko-osastoissa sekä Päälystöliiton luottamusmiesten kautta, opistoupseerien valtakunnallinen henkilöasioiden hoitaja, kapteeniluutnantti **Juha Savijoki** avaa saatua palautekanavia.

Pääesikunnan henkilöstöosasto velvoitti ennen viime suunnittelukierrosta hallintoyksikköjä tiedottamaan henkilöstöään OUKES:n käyttöönotosta, siihen liittyvistä suunnitteluperiaatteista ja yksityiskohdista. Lisäksi järjestettiin infotilaisuus puolustushaarojen valmistelijoille. Heille annettiin velvoite järjestää vastaava infotilaisuus omien hallintoyksikköjensä valmistelijoille. Tulevaan suunnittelukierrokseen liittyen suunnitteluperusteet annetaan viimeistään vuoden vaihteessa.

- Perusteiden keskeisin sisältö liittyy suunnitelmaan kuuluvien tehtävien tarkastamiseen, mukaan lukien vaativuusluokka, nykyinen tehtävänhoitaja, tehtävän paikkakunta ja lyhyt kuvaus tehtävästä. Lisäksi annetaan velvoitteet suunnitteluajatauluun, suunnitteluvastuisiin ja teknisiin ohjeisiin.

Uutta tulossa

Tulevalla kehityskeskustelukierroksella on OUKES:n osalta huomioitu saatua palautetta.

- Hallintoyksiköille on toimitettu erillinen listaus, jakoversio, OUKES-tehtävistä. Hallintoyksiköt on velvoitettu jakamaan tieto suunnitelmaan sisältyvistä tehtävistä kehityskeskusteluesimiehille. Jalkauttamista on myös velvoitettu jatkamaan, ja tämän toteutumisesta olemmekin kuulleet jo muutamia hyviä esimerkkejä eri hallintoyksiköistä, Savijoki kuvaa päivitettyä ohjeistusta. Nipunhoitaja antaa neuvon henkilöille, joita kiinnostaa tietty tehtävä naapurihallintoyksikössä. Hän korostaa omaa aktiivisuutta.

- Asiaa kannattaa lähteä selvittämään oman esimiehen kautta. Tarvittaessa oman hallintoyksikön henkilöstöalan toimijoilta saa lisätietoa. Oman aselajin tai toimialan sisällä saatetaan useasti myös tuntee keskeisiä toimijoita. Näissä tapauksissa asian selvittäminen on helpompaa.

Kehityskeskusteluiden yhteydessä henkilöstöllä on mahdollisuus ilmoittaa esimiehelleen kiinnostuksesta mahdolliseen täydennyskoulutukseen. Savijoen mukaan suunnitelmallisella tehtäväkierrolla ja sitä tukevalla täydennyskoulutuksella saavutetaan paras tulos.

- Tehtävä- ja seuraajasuunnittelun avulla suunnittelemme puolustusvoimien tehtäviin seuraajaehdokkaita. Tämän kautta varmistamme, että organisaatiolla on käytössään tarvittava osaaminen. Näin ollen työssä oppiminen ja täydennyskoulutus tukevat toisiaan.

Miten valmistautua kehityskeskusteluun?

Savijoki antaa muutaman vinkin, kuinka kehityskeskusteluun kannattaa valmistautua. Ennen keskustelua esimieheltä tulee pyytää tiedot OUKES-tehtävistä.

- Kannattaa kirjata keskustelun pohjaksi

Opistoupseerien henkilöasioiden hoitajan kapteeniluutnantti Juha Savijoen mukaan saatua palautetta on kuunneltu seuraavaan kierrokseen valmistauduttaessa. Hän korostaa henkilöiden omaa aktiivisuutta hakeutumisessa.

omat halukkuudet Henkilökäytön perusteet -lomakkeelle. Näitä tietoja ovat hallintoyksikkö, paikkakunta ja vuosi. Vapaakenttään kirjataan tehtävänimike tai tarkennus tarkoittamastasi tehtävästä. Voit kirjata tarvittaessa useampia vaihtoehtoja.

Kehityskeskustelussa esimiehelle tulee tuoda esille itseään kiinnostavat OUKES-tehtävät. Osaamisen kehittäminen on osa keskusteluita. Yhdessä sovitut asiat kirjataan järjestelmään.

- Keskustelun päättyessä esimies hyväksyy ja päättää Henkilön käytön perusteet -lomakkeen käsittelyn. Tämän jälkeen tiedot muun muassa palvelushalukkuuksistasi ovat valmistelijoiden käytettävissä.

Hamina Tattoo syntyy kipparien johdolla

Teksti: Matti Vihurila Kuva: Mikko-Pekka Purho

Hamina Tattoo valmistautuu 2. – 8.8.2020 pidettäviin 30-vuotisjuhliinsa. Joka toinen vuosi järjestettävä sotilasmusiikkitapahtuma keräsi viime vuonna yli 100 000 kuulijaa noin 20 000 asukkaan Haminaan. Tähän mennessä tapahtumassa on esiintynyt sotilassoittokuntia kaikkiaan 30 eri maasta ja luku sen kun kasvaa, kun kanadalainen Royal Canadian Mounted Police'n 40-henkinen säkkipilliorkesteri tanssijoiheen liittyy Hamina Tattooon -esiintyjiin.

- Ratsupoliisi King'in paluu, joka taatusti kuuluu – säkkipillistä lähtee ääntä 93 desibelin voimalla, tapahtuman taiteellinen johtaja, kapteeni evp. **Lassi Ikäheimo** lupaa. Hamina Tattoo syntyy pääasiassa kahden opistoupseerin johdolla. Kapteeni evp. **Hannu Kaukiainen** on jo pitkään ollut tapahtuman toiminnanjohtajana ja Lassi Ikäheimo taiteellisena johtajana vuodesta 2012. Tapahtuma keskittyy sotilasmusiikkiin, mutta Ikäheimo näkee sillä myös laajempaa merkitystä.

- "In the Spirit of Hamina" eli Haminan hengessä eri valtiot voivat kohdata toisiaan musiikin kautta vailla vastakkainasettelua. Esimerkkinä käy Ison-Britannian ja Venäjän puolustusministeriöiden orkesterien yhteiskonsertti viime kerralta. Sotilasmusiikin myötä tilaisuus kerää yhteen paljon eri mai-

den suurlähettiläitä ja sotilasasiamiehiä, ilman minkäänlaista raskasta agenda. Hamina on helppo hengittää, Ikäheimo on huomannut.

Viikon mittaiseen tapahtumaan sisältyy yli 100 esiintymistä, joista pääosa on ilmais-konsertteja. Taiteellisen johtajan tehtävänä on etsiä ja löytää mielenkiintoisia soittokuntia ja rakentaa festivaalin ohjelmakokaisuus. Hamina Tattoolla on erittäin hyvä maine, ja monesti Ikäheimon mukaan päädytään "oravannahkakauppaan" eli vaihdetaan palveluksia ja soittokuntia eri tapahtumien kesken. Siviilibändien tapaan sotilassoittokunnilla ei ole agentteja, joiden kanssa esiintymisestä voisi sopia. Välillä tarvitaan myös "ovien aukojien" tukea.

- Yritin tavoittaa Iso-Britannian laivaston Royal Marines -soittokuntaa, huonolla menestyksellä. Esitin huoleni tapahtuman toiselle kunniapuheenjohtajalle amiraali **Juhani Kaskealalle**, joka otti asian hoitettavakseen ja lähetti kirjeen ensimmäiselle merilordille (meillä Merivoimien komentaja). Yhteys syntyi ja soittokunta esiintyi tattooossa. Jouluaaton aattona 2012 hie-
man ennen puoltayötä (siellä iltapäivä) sain yhteyden Trinidad & Tobacon pääesikuntaan ja pääsin sopimaan heidän edustussoittokuntansa esiintymisestä, joka lopulta

toteutui v. 2016, taiteellinen johtaja avaa esiintyjien varausprosessia.

Kaskealan ohella Jane ja Aatos Erkon säätiöllä on merkittävä rooli tapahtuman onnistumisessa. Yksi **Aatos Erkon** harrastuksista oli eritoten brittiläinen sotilasmusiikki. Paikallinen Hamina Energia on yksi sponsoreista, ja Haminaan rantautuneen palvelukeskuksensa myötä myös Google tukee tattooa.

Hamina Tattoo 2020 lippuja etuhintaan

Päällystöliiton ja Evp-yhdistyksen jäsenille on varattu tarjoushintaan lippukiintiö lauantaina 8.8.2020 klo 21 alkavaan Marssishow'un. Lippuja on rajoitetusti. Päällystöliiton jäsenluettelosta löytyvät ohjeet lippujen varaamisesta ja tarvittavasta kampanjakoodista. Liput myydään varausjärjestyksessä ja tarjous on voimassa 31.1.2020 asti tai niin kauan kuin lippuja riittää.

Svea Livgardes Musketerarkä ampuu saluuttilaukauksia Hamina Tattooossa.

Yliluutnantti Jussi Vokkolaista (vas.) ja kapteeni Jouko Auramo huolehtivat henkilöstön riittävyys.

Musiikkiupseereita tarvitaan lisää

Teksti: Juha Susi Kuva: Puolustusvoimat

Kaartin soittokunnan apulaiskapellimestari, kapteeni **Jouko Auramo** toimii virkansa ohella päälystöliittolaisten sotilassoittajien valtakunnallisena luottamusmiehenä. Tehtävässä kuulee, mitkä asiat puhuttavat kenttää.

- Tällä hetkellä suurin haaste ja keskustelunaihe ovat tekijänoikeuskorvaukset. Ne eivät ole enää nykypäivän tasolla. Musiikkia levitetään nykyään huomattavasti laajemmalti, esimerkiksi sosiaalisissa kanavissa, Auramo avaa tilannetta.

Hän ei näe eroja eri soittokuntien välillä edunvalvonnallisesti. Soittokuntien vähentämisen myötä niiden kokoonpanot ja tehtävät ovat lähentyneet toisiaan. Tämä näkyy luottamusmiehelle ongelmien samankaltaisuuksina.

- Soittoalueet ovat laajentuneet ja virkamatkoja tehdään enemmän. Suurin osa kysymyksistä koskee soittotoimintaa ja työaikamerkintöjä oman soittotoiminta-alueen ulkopuolella toimittaessa.

Auramo tapaa Puolustusvoimien ylikapellimestaria musiikkieverstiluutnantti **Jyrki Koskista** hänen ollessaan johtamassa Kaartin soittokuntaa. Samalla tarjoutuu

mahdollisuus keskustella ajankohtaisista edunvalvonnallisista asioista.

- Viimeksi keskustelimme virkamatkalla tarjottavista aterioista. Ne saattavat jäädä laadullisesti huomattavasti jälkeen varuskuntien tarjoamista ruoista, mutta silti niiden katsotaan puolittavan virkamatkojen päivärahat, Auramo nostaa esille yhden keskustelunaiheen.

Lisähenkilöstöä tarvitaan

Pian alkavalla 2020-luvulla musiikkiupseereita eläköityy enemmän suhteessa nyt koulutuksessa oleviin ja lähiaikoina valmistuviin musiikkiupseereihin. Tällä on suora heijastuma musiikkiupseerien tehtäviin.

- Edessä on enemmän sijaisuustehtäviä niin kapellimestarin kuin toisten musiikkiupseerien tehtäviin. Tarvitsemme aktiivista rekrytointia saadaksemme opiskelijoita musiikkiupseerin tutkintoa opiskelemaan, Auramo arvioi alkavaa vuosikymmentä.

Soittokunnista löytyy Auramon mukaan kaksi vanhemman apulaiskapellimestarin OUKES-tehtävää, josta hän hoitaa toista.

- Työhöni sisältyy myös hallinnollisia tehtäviä, joita vuorottelemme toisen apulaiskapellimestarin kanssa, mm. työvuoro-

jen suunnittelua koko soittokunnalle sekä soittokunnan pienyhtyeille. Kontaktit soittotoiminnan tilaajiin, aikataulutukset, soittotoiminnan johtaminen ja tietysti oman soittimen, pasuunan, soittotoiminta ovat osa työtäni, Auramo luettelee.

Yliluutnantti **Jussi Vokkolainen** on kertomansa mukaan sotilasmusiikkialan viimeisenä eläköityvä opistoupseeri. Hän on samoilla linjoilla Auramon kanssa tulevaisuuden henkilöstötarpeesta.

- Rekrytointi pitkällä aikavälillä herättää huolta. Tosin jo nyt ongelman kanssa painiskellaan useammassa soittokunnassa. Kapellimestarivaje tulee varmasti vaatimaan luovia ratkaisuja. Nähtäväksi jää, tuleeko se vaikuttamaan myös opistoupseereihin. Lisäksi soittajien rekrytoinnissa on omat haasteensa.

Vokkolaiselle on klarinetin soittotoiminnan lisäksi määrätty työpaikkaohjaajan tehtävät. OUKES-järjestelmän myötä oma urasuunnittelu on saanut selkeän vahvistuksen.

- Oma urasuunnittelu on ollut selkeä jo pidemmän aikaa, mutta OUKES:n myötä se tuntuu nyt virallisemmältä ja saavutettavammalta kuin aikaisemmin. Mielestäni kaikki sotilasmusiikkialan OTV7-tehtävät tulisi olla mukana tehtävä- ja seuraajasuunnittelussa.

Vaikka Vokkolaisen oma eläköityminen on kaukana 2030-luvulla, näyttäytyy tulevaisuus valoisana.

- Omat työtehtävät ovat tällä hetkellä mielekkäitä ja mielenkiintoisia. Uusia ja haastavia tehtäviä on mahdollisesti luvassa uran edetessä. Tähän luo uskoa OUKES ja SAP:in kirjautunut tehtävähalukkuus.

Kaartin soittokunta 200 vuotta

Suomen vanhin yhtäjaksoisesti toiminut ammattiorkesteri Kaartin soittokunta juhli marraskuussa 200-vuotista taivaltaan juhlaconsertin merkeissä Musiikkitalossa. Tilaisuuden yhteydessä julkistettiin myös Vuoden sotilasmusiikkio. Tänä vuonna huomionsoitous myönnettiin Ilmavoimien soittokunnan päällikölle musiikkimajuri **Juha Ketolalle**.

Monipuolisia lentotehtäviä kotimaassa ja maailmalla

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Matti Vihurila ja Vartiolentolaivue

Yliluutnantti Petri Jantunen (vas.) ja luutnantti Janne Nieminen ovat huolissaan rajan lentokoneiden lentäjien määrästä. Nyt niitä lennetään lähes minimimäärällä ohjaajia.

Rajavartiolaitoksen lentotoiminta mielletään pitkälti meripelastushelikoptereihin ja niiden korvaamattomaan apuun niin meri- kuin maa-alueiden pelastustehtävissä. Vartiolentolaivueen Turun tukikohdasta operoi helikoptereiden lisäksi kaksi DO-228 Dornier -valvontakoneita, joilla on tärkeä rooli mm. merialueiden tilannekuvan päivittämisessä ja öljynpäästövalvonnassa. Koneiden toimialueena on koko Suomi, ja niitä lennetään pääasiassa ryhmään sijoitettujen viiden lentäjän voimin. Yksi heistä on evp-lentäjä, jonka määräaikaisuus päättyy vuoden vaihteessa. Lisäksi on kaksi ns. esikuntalentäjää, jotka osallistuvat operatiivisiin tehtäviin muiden töiden ohella, heistä toinen on parhaillaan ye-kurssilla. Tällä henkilöstöllä voidaan ylläpitää päiväaikaista, noin 10 tunnin valmiutta vuoden ympäri.

Rajavartiolaitoksen merelliseen lentotoimintaan kuuluu tunnistamattomien maalien etsintä ja niiden tunnistaminen. Lisäksi merialueilla suoritetaan mm. öljynpäästöjen valvontaa, huvivenevalvontaa, palolentoja, sinileväkartoitusta, jäätilanteen kartoitusta, kalastuksenvilvontaa, harmaahyljevalvontaa ja merimetsoluotojen kartoitusta. Merialueen valvonnan osalta merivoimat on keskeinen yhteistyökumppani, jonka kanssa harjoitellaan viikoittain. Vuonna 2010 voimaantunut hallinnollinen öljynpäästömaksu on merkittävästi vähentänyt alusten laittomia ja tahallisia öljynpäästöjä merialueella, mutta valvontaa tehdään entiseen tapaan. Koneella lennetään säännöllisesti myös maarajoilla, missä sillä päivitetään raja-alueen tilannekuvaa. Poliisille suoritetaan erilaisia kohdekuvaus- ja avustetaan kadonneiden etsinnöissä.

Kotimaan tehtävien ohella rajavartiolaitos osallistuu Euroopan raja- ja merivartiostoston Frontex'in koordinoimiin yhteisoperaatioihin. Viimeisin ja järjestyksessään 19. oli Espanjassa, Läntisellä Välimerellä huhtikuussa toimeenpantu Indalo-yhteisoperaatio. Sen tarkoituksena oli laittoman maahantulon ja rajat ylittävän rikollisuuden paljastamisen lisäksi tukea isäntämaan meripelastusta sekä ympäristön- ja kalastuksen valvontaa.

Frontex-operaatioissa arvostetaan suomalaisia

Lentotoimintaupseeri, yliluutnantti **Petri Jantunen** ja ilma-aluksen päällikkö, luutnantti **Janne Nieminen** ovat osallistuneet useisiin Frontex- operaatioihin, joiden kesto on normaalisti 1 – 1,5 kuukautta. Yhdellä miehistöllä operoidaan kerrallaan 2 – 3 viikkoa. Operaatioihin osallistuminen ei lentokone miehistöjen osalta perustu vapaaehtoisuuteen.

- Osallistuminen yhteisoperaatioihin alkoi pakolaisveneidä etsinnällä Kanarian saarilla v. 2006. Tällä hetkellä yksi keskeinen etsintäkohde ovat veneillä toteutetut salakuljetusyritykset, joissa monesti kyseessä on pakolaisten lisäksi huumeet. Myös ympäristönsuojelun ja kalastuksenvilvonnan painoarvo on lisääntynyt, Jantunen kertoo. Frontex- operaatioissa miehistön työpäivän

Osallistuminen Frontex-yhteisoperaatioihin alkoi pakolaisveneiden etsinnällä Kanarian saarilla v. 2006. Tällä hetkellä yksi keskeinen etsintäkohde ovat veneillä toteutetut salakuljetusyritykset, joissa monesti kyseessä on pakolais-
ten lisäksi huumeet.

pituus on kahdeksan tuntia ja loppuaika päivystystä puolen tunnin lähtövalmiudella. Tulevat tehtävät sovitaan pääasiassa edellisenä iltana, ja niitä voidaan muuttaa tarvittaessa. Peruspalkan ja päivystyslisen lisäksi maksetaan ulkomaanpäiväraha.

- Me lennämme silloin kun on tarvetta, ja työtunnit muodostuvat todellisuudessa tehtyjen töiden perusteella. Vuorokautisten lepoaikojen lisäksi noudatamme 36 tunnin viikkolepoa eikä ylitöitä käytännössä synny, Janne Nieminen sanoo.

Suomen osallistumiselle yhteisoperaatioihin on kysyntää. Suomalaisten luotettavuus, joustavuus ja säntillisyydet ovat todella arvostettuja monikansallisessa toimintaympäristössä.

- Meillä on tarjota hyvä paketti: kattavasti varusteltu kustannustehokas lentokone, kokeneet miehistön jäsenet ja moneen muuhun maahan verrattuna pieni operaatioon osallistuva henkilöstömäärä, Jantunen ja Nieminen toteavat. He molemmat ovat sotatieteen kandidaatteja.

Matkustaminen ja kotimaan työehtotulkinnat hiertävät

Lentokonemiehistöille, etenkin ohjaajille, kertyy paljon matkapäiviä. Matkustus tapahtuu joko keskeytyspäivinä tai ennen tai jälkeen suunniteltua työvuoroa. Matkustamiseen käytettyä aikaa ei käytännössä korvata mitenkään.

- Keskeytyspäivästä laskennallista työaikaa kertyy jaksosta riippuen noin 5 - 8 tuntia, vaikka matka-aikaa voi kertyä hyvinkin 17 tuntia. Toinen vaihtoehto on työpäivän päälle matkustaminen: teemme ensin töitä 8 tuntia ja matkustamme sen perään toiset 8, käytännössä vapaa-ajalla, Jantunen avaa tilannetta.

Myös palkkaukseen liittyvissä asioissa on parantamisen varaa.

- Lentokoneriiklin johtajan vaatavuusluokka on pienempi kuin helikopteriryhmän johtajalla, vaikka vahvistetut tehtäväkuvaukset ovat täysin identtiset. Vartiolen-
tolaivueen henkilöstöjohto pitää tulkintaa virheellisenä, mutta Rajavartiolaitoksen palkkalautakunnan puheenjohtajan mukaan asiassa ei ole mitään virhettä vaan palkkaus voi olla erilainen, Jantunen ihmettelee.

Rajavartiolaitoksen palkkalautakunnan päätöksen sanelee puheenjohtaja, vaikka kaikki muut jäsenet olisivat siitä eri mieltä. Herää kysymys, mikä on lautakunnan rooli, jos puheenjohtaja voi halutessaan jyrätä jopa kaikkien muiden yksimielisen näkemyksen.

Niemisellä puolestaan on kiistaa lentolisä-
uudistuksen myötä syntyneistä tulkinnoista. Uudistuneen lentolisäjärjestelmän siirtymälausekkeessa todetaan, että mikäli 31.3. on ollut maksussa korkeampi lentolisä kuin 1.4. voimaan tullessa uudessa järjestelmässä, välilisa maksetaan palkanlisänä. Niemisellä ja kahdella heko-
lentäjällä korkeamman

ohjaajan lisäpalkkion edellyttämä 10,5 vuoden määräaika palvelussitoumuksen tekemisestä umpeutui 8.3.2019, mutta työnantajan tulkinnan mukaan oikeutta korkeampaan lisään ei ole syntynyt, koska 1.4. mennessä sitä ei ole heille vielä maksettu. Puolustusvoimissa on käytössä päiväkohtainen laskenta, ja siellä samalta kurssilta valmistuneet lentäjät ovat saaneet korotetun ohjaajan lisäpalkkion 8., 9. tai 11.3.2019 lukien sen mukaan, minä päivänä kukin heistä oli allekirjoittanut palvelussitoumuksensa.

- Asia on menossa työtuomioistuimen ratkaistavaksi, ja valmistelevat toimenpiteet on käynnistetty, kertoo rajan lentäjiä edustava päällystöliittolainen pääluottamusmies **Jukka Mäkinen**.

Päällystöliittoon kuuluvan Rajavartiolaitoksen lentäjät ry:n jäsenenä on sekä upseeri-
että opistoupseeritaustaisia lentäjiä.

Mistä lisää lentäjiä?

Lentoupseerien koulutusohjelmassa rajalla on oma kiintiönsä Rajavartiolaitoksen ohjaajaopintosuunnalla. Lentokoulutusta annetaan Vinka-kalustolla ja Rajavartiolaitoksen määrittämällä heko-kalustolla. Vartiolen-
tolaivueen kolmessa tukikohdassa ylläpitämä jatkuva meripelastusvalmius edellyttää riittävää helikopterilentäjien koulutusmäärää. Ns. kiinteäsiipisten ko-

neiden lentäjien mukaan tämä näkyy heidän toiminnassaan siten, että lentokoneita lennetään lähes minimimäärällä ohjaajia. 2020-luvun puoliväliin mennessä useampi lentäjä eläköityy ja pelkona on, että operatiivinen valmius kärsii. Tälläkin hetkellä joukkoa täydentää yksi reservistä palkattu evp-lentäjä, jonka sopimus on katkolla vuoden vaihteessa.

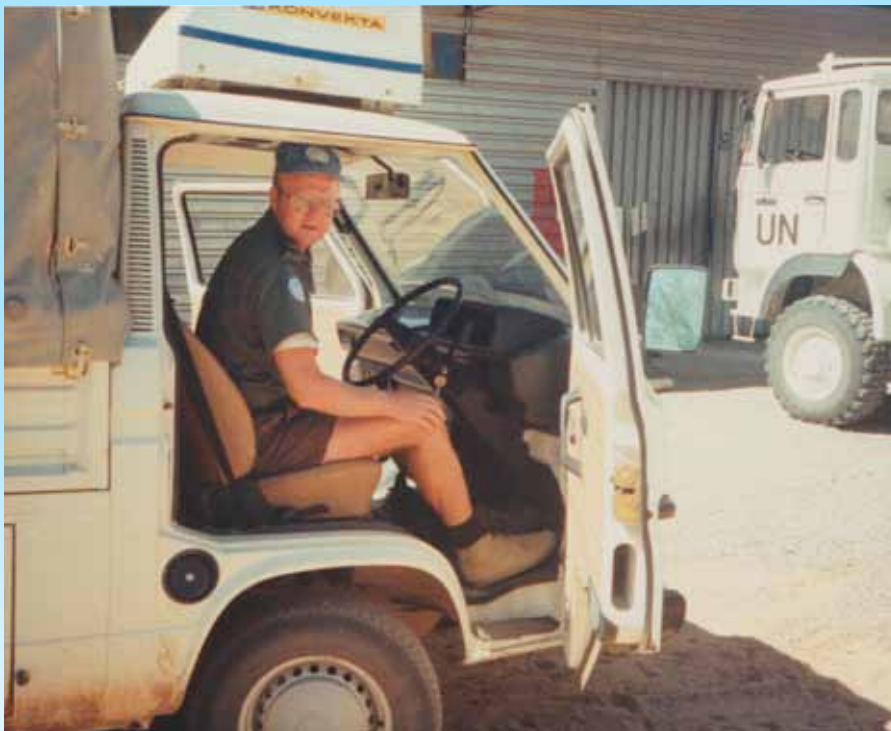

DO-228 Dornier

- Kaksimoottorinen valvontalentokone
- Täydellinen jäänpoistojärjestelmä
- Miehistö 3 - 4 hlöä (2 lentäjää, operaattori ja lentomekaanikko)
- Matkustajaluku enimmillään 4
- Max lentoonlätöpaino 6 575 kg
- Nopeus 180 - 440 km/t
- Toimintamatka 1 250 km

Varustus:

- Valvontajärjestelmä MSS 6000 (Datafuusio, tallentaminen ja tehtävänhallinta.)
- Valvontatutka (Merimaalien etsintä ja seuranta.)
- Lämpö-/tv-kamera (Vakautettu elektro-optinen video- ja lämpökamera.)
- SLAR-sivututkakulma (Side Looking Airborne Radar, öljypäästöjen havaitseminen ja pinta-alan määrittäminen, myös merimaalien havaitseminen.)
- UV/IR-skanneri (Ultraviolettia ja infrapuna-alueen skanneri, öljyn pinta-alan ja paksuimman kohdan määrittäminen.)
- AIS-järjestelmä (Laivojen ja myös tiettyjen huvialusten omatunnuslaitteiden lähetysten vastaanottaminen. Lähetys sisältää aluksen tietoja, mm. nimen, määränpään, suunnan, nopeuden ja koon.)

Komppanian vääpelin työ-
suhdeajoneuvo Namibian
Baganissa.

Perinteisestä rauhanturvaamisesta taistelukentälle valmistautumiseen

Teksti: Matti Vihurila Kuvat: Haastateltujen arkistot

Edellisessä lehdessä kerrottiin, milaista ensimmäisten rauhanturva-tehtäviin lähteneiden aliupeerien arki ja tehtävät olivat Suezilla v. 1956. Vuosien saatossa toimi- ja opistoupseerien kriisinhallintatehtävät ovat muuttuneet entistä vaativammiksi, ja ammattikunnan edustajia on palvellut sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden ohella myös siviilikriisinhallinnan parissa mm. Ukrainassa. Opistoupseereita on palvellut mm. sotilasneuvonantajana Afganistanissa, operaatioesikunnan osastopäällikkönä Somalias ja koulutuskomppanian varapäällikkönä Irakissa. Seuraavassa kahden kokeneen ja eri vuosikymmenillä palvelleen opistoupseerin kokemuksia ja ajatuksia oman aikakautensa rauhanturvaamisesta.

Kapteeni evp. **Antti Kannisto** palveli Golanilla vv. 1985 – 86 ja Namibiassa vv. 1989 – 90. Molemmilla reissuilla hän toimi komppanian vääpelinä.

Komentotoimiston toimistoupseeri, kapteeni Unto Saha (vas.), EHK:n vääpeli, yliluutnantti Mauri Kaistala, 2.JK:n vääpeli, luutnantti Eero Koskinen ja 1.JK:n vääpeli, kapteeni Antti Kannisto kotiinlähtötunnelmissa Golanilla.

- Vielä 1980-luvulla käytäntö oli pääasiassa sellainen, että joukko-osastosta vain yksi toimiupseeri kerrallaan pääsi maailmalle. Itse hain kolme kertaa ennen kuin tärpäsi, Kannisto muistelee.

Golanin kukkuloilla operoineessa suomalaispataljoonassa toimiupseerien tehtävät olivat vielä pitkälti samanlaisia kuin Suezilakin, keskittyen huollon ja henkilöstöhallinnon aloille: autontarkastaja, korjaamoupseeri, kuljetusupseeri, rahastonhoitaja, varusvaraston hoitaja ja kirjanpitäjä olivat tyypillisiä tehtävänimikkeitä. Pääosa heistä työskenteli Israelin puolella pataljoonan päätukikohdassa, ja Syyrian puolella, "arolla", vain kolme.

- Molempien jääkärikomppanioiden vääpelit ja yksi joukkueenjohtaja olivat toimiupseereita. Meikäläisten "piikki paikka" tuohon aikaan oli komentotoimiston toimistoupseerin tehtävä, ja kapteenin vakansseja oli muistaakseni vain kaksi. Yleneminen oli mahdollista aina neljän kuukauden rotaation jälkeen ja palkkaus oli sidottu sotilasarvoon, Kannisto kertoo.

Namibian UNTAG-operaatioissa toimiupseerien määrä oli 17 ja tehtävät pääosin samoja kuin muissakin operaatioissa.

Taisteluun valmistavaa koulutusta Irakissa

Operation Inherent Resolve (OIR) on Yhdysvaltain johtama maiden välinen koalitio, jonka toiminta käynnistyi vuonna 2014.

OIR-operaation tehtävänä on koordinoida ja tehostaa DAISH'n eli ISIS'n vastaista kansainvälistä yhteistyötä. Suomi on osallistunut operaatioon vuodesta 2015 ja suomalaisten kokonaisvahvuus operaatioissa on nyt noin 80.

Kansainvälinen koalitio antaa sotilaallista tukea DAISH'in vastaiseen toimintaan, ehkäisee vierastaistelijoiden lähtöä konfliktialueelle, pyrkii tyrehtyttämään DAISH'in rahoituskanavat sekä heikentämään DAISH'in ideologiaa. Lisäksi operaation tavoitteena on alueen humanitaarisen kriisin lievittäminen. Toiminnan lähtökohtana on, että kukin maa päättää itse, minkälaista tukea DAISH'in vastaiseen toimintaan antaa.

Suomalaiset kouluttavat Irakin turvallisuusviranomaisia kurssimuotoisesti koulutustukikohdissa eri puolilla Kurdistania ja osallistuvat koulutus- ja neuvonantotoimintaan Pohjois-Irakin lisäksi myös muualla Irakin alueella.

Opistoupseeri **Pekka** (nimi muutettu turvallisuussyistä) palveli komppanian varapäälikkönä v. 2018. Tuolloin organisaatio koostui koulutusosastosta (koulutusjoukkue ja suojausjoukkue), liikkuvasta kouluttajaryhmästä, esikunnasta ja tukiosista. Pekalla oli aiempaa kokemusta viidestä operaatiosta

Ase- ja ampumakoulutuksen perusteet: vaikka taistelukokemusta oli jo valtaosalla koulutettavista, tarve perusteiden kertaamiseen koettiin tärkeäksi.

Kosovossa, Afganistanissa ja Irakissa sekä pitkä kouluttajakokemus kotimaan tehtävissä.

-Irakin armeijan koulutus muodostui partio-ryhmä-joukkueen jalkaväkikoulutuksesta, johon liitettiin johtajakoulutusta ryhmän- ja joukkueenjohtajille. Aiheina taistelukoulutuksen lisäksi oli taisteluensiapu ja ampu-

makoulutus. Kurdistanin armeijan kanssa painopisteenä oli johtaja- ja kouluttajakoulutus, joskin myös miehistön koulutuskursseille edelleen osallistuttiin. Irakin armeijan osalta haasteena oli irrottaa joukkoja koulutukseen operatiivisen tilanteen takia, Pekka kertoo.

Hän tehtäviinsä varapäälikkönä kuului koulutuksen suunnittelu ja resurssien varaaminen esikunnan antamissa puitteissa sekä yhteydenpito koulutettavan joukon johtajiin. Varsinaisen koulutuksen toteutti koulutusjoukkue.

- Laadin myös raportteja ja koosteita koulutuksen etenemisestä ja huolehdin tilannekuvan ylläpidosta. Tyypillinen koulutuspäivä käynnistyi varhain aamulla, jolloin suojausjoukkue suoritti turvatarkastuksen koulutukseen tulevalle joukolle sekä suojausalueen. Tämän jälkeen koulutusjoukkue aloitti päivän liikuntakoulutuksella, mistä siirryttiin varsinaiseen koulutusteemaan. Päivän

Koulutus perustui todelliseen tarpeeseen ja suunniteltiin yhdessä koulutettavan joukon esimiesten kanssa. Miten huomioida DAESH:n panssaroidut ajoneuvot puolustusvalmisteluissa? Kuvassa vastustajan käyttämä panssaroitu pyöräkuormaaja.

päätteeksi joukko sai palautteen ja ohjeet tulevasta koulutuksesta.

Pekka toivoo, että hänen osaamistaan voitaisiin hyödyntää rauhan ajan koulutuksen ohella myös esim. sa-sijoituksessa.

- Kriisiaikaa ajatellen minulla on kokemusta edessä olevaan taisteluun valmistavan koulutuksen suunnittelusta ja toteutuksesta olosuhteissa, joissa joudutaan turvautumaan tilapäisratkaisuihin. Kotimaan rauhan ajan palveluksessa tätä ei voi hankkia, Pekka muistuttaa.

Vakavalle uusi puheenjohtaja

Vakavan syyskokous valitsi Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimun toiminnanjohtajan **Mikko Salon** puheenjohtajakseen. Kokouksesta alkanut toimintakausi kestää vuoden 2020 loppuun asti. Salo on 45-vuotias vantaalainen kahden lapsen isä ja koulutukseltaan juristi. Aiemmin hän on työskennellyt Suomen Lakimiesliitossa.

Tuore puheenjohtaja näkee lähestyvän julkisen sektorin neuvottelukierroksen haasteellisenä. Pöydässä on useita vaikeita asioita.

- Olen seurannut nyt käynnissä olevia teknologiateollisuuden neuvotteluita. Vaikealta näyttää, erityisesti kilpailukykysovimukseen liittyvät asiat.

Salo kiittää Päälystöliittoa ja Upseeriliittoa aktiivisesta toiminnasta Vakavassa.

- Teette erinomaista edunvalvontatyötä. On hienoa tehdä yhteistyötä kanssanne.

Vakava on 16 akavalaisen liiton yhteenliittymä, jolla on noin 80 000 jäsentä. Vakava on JUKOn jäsen. Päälystöliitto kuuluu Vakavan kautta JUKOon.

Jyrki Surkka jatkaa Aliupseeriliiton puheenjohtajana

Aliupseeriliiton edustajakokous valitsi **Jyrki Surkan** jatkamaan liiton puheenjohtajana seuraavan nelivuotiskauden.

Surkka on toiminut Aliupseeriliiton puheenjohtajana 1.3.2018 alkaen.

Akavalle uusi hallitus

Akavan liittokokous kokoontui marraskuun viimeisellä viikolla sääntömääräisesti. Esityslistalla oli uuden hallituksen valinta. Päälystöliittoa kokouksessa edusti **Thomas Salmelainen**.

- Hallituspaikoista ei tullut vääntöä, koska toimijat oli valittu jo aiemmin eri liittojen keskuudessa.

Täysin ilman keskustelua hallituspaikkoja ei kuitenkaan jaettu, sillä Akavan hallitus oli laatinut esityksen kokoukselle opiskelijoille myönnettävästä hallituspaikasta. Menettely olisi nostanut opiskelijat äänivaltaisina jäseninä hallitukseen ohi useiden jäsenliittojen, joilla on vain puhe- ja läsnäolo-oikeus Akavan hallituksessa, mukaan lukien Päälystöliitto.

- Tästä käytettiin puheenvuoroja sekä puolesta että vastaan. Lopulta lippuäänestyksen perusteella liittokokous ei hyväksynyt hallituksen esitystä.

Liittokokoukselleen pitämässään puheessa Akavan puheenjohtaja **Sture Fjäder** tarkasteli muun muassa käynnissä olevaa työmarkkinatilannetta. Osa puheesta oli tulevaan suuntautuvaa.

- Sosiaaliturvan kokonaisuudistus, yli hallituskausien ulottuva vero-ohjelma, osamistason nosto ja työeläkejärjestelmän turvaaminen nousivat puheesta esille, Salmelainen kertoo.

LAKIASIAINNEUVONTA

Asianajotoimisto Lindell

(02) 251 1004

toimisto@asianajotoimistolindell.fi

Ota yhteys liiton toimistoon ennen

oikeusavun pyytämistä.

Suomen eläkejärjestelmälle kiitosta

Kansainvälisessä eläkejärjestelmien vertailussa Suomen eläkejärjestelmä sijoittui neljänneksi. Piikkipaikan vei toisen kerran peräkkäin Hollanti.

Vertailussa eri maiden eläkejärjestelmiä arvioidaan eläkkeiden riittävyyden, järjestelmän kestävyyyden ja hallinnon luotettavuuden suhteen. Suomi sai vertailussa kuudennen kerran peräkkäin parhaat pisteet eläkejärjestelmien hallinnon luotettavuudesta ja läpinäkyvyydestä.

Parannuskohteina Suomelle ehdotetaan pienempien eläkkeiden nostoa, ikääntyneiden työllisyysasteen parantamista ja eläkkeiden rahastoinnin vahvistamista.

JUKOn liittokokous nosti jäsenmaksuja

JUKOn liittokokouksen esityslistalla oli sääntömuutosesitys, joka muuttaa jäsenmaksurakennetta. Kokous hyväksyi esityksen. Päätös heijastuu jäsenmaksukorotuksena jäsenliitoille.

- Päälystöliiton osalta tämä tarkoittaa noin 14,5 prosentin korotusta JUKOn jäsenmaksuihin, liittoa kokouksessa edustanut puheenjohtaja **Jyrki Lukkarinen** avaa muutoksen vaikutuksia.

Päälystöliiton hallinto oli varautunut sääntömuutoksen läpimenoon huomioimalla mahdolliset korotukset tulevan vuoden talousarvioon.

- Tämän perustelut avattiin Edustajakokouksessamme. Ennakoimattomia menoeriä ei siis tule tämän takia, Lukkarinen rauhoittelee.

Kokouksessa valittiin nykyinen JUKOn puheenjohtaja **Olli Luukkainen** seuraavalle kaudelle ilman vastaehdokasta. Puheessaan hän arvioi tulevaa neuvottelukierrosta julkisen sektorin osalta. Huolta herättää valtakunnansovittelijan toimistosta ennakkoon mainittu linjaus, ettei kukaan saa suurempia korotuksia kuin vientialat.

- Julkisella sektorilla työskentelevät pitkään koulutetut ammattilaiset jäävät entistä enemmän takamatkalle. Ei muiden alojen pidä raamittaa julkisen puolen korotuksia.

Urheilun vuosi 2019 – tilinpäätös

Teksti ja kuva: Mika Räisänen

Päälystöliiton kilpailut on toteutettu suunnitelman mukaisesti. Edustajakokouksessa julkistettiin vuoden yleismestaruuden voittanut yhdistys. Yleismestaruus koostuu kolmesta virallisesta lajista, jotka ovat hiihto, ammunta sekä suunnistus. Voittajaksi selviytyi tiukassa taistossa Wanajan Päälystöyhdistys voittaen toiseksi sijoittuneen Päälystöliiton evp-yhdistyksen ainoastaan sijalukupisteiden ansiosta. Kaikkiaan pisteitä keräsi 20 jäsenyhdistystä. Täydelliset tulokset löytyvät liiton nettisivuilta.

Päälystöliiton hallitus on tekemälläään päätöksellä päättänyt erota Suomen ampuurheiluliiton (SAL) jäsenyydestä. Ero astuu voimaan ensi vuoden alusta. Teke-mässäni selvityksessä hallitukselle en löytänyt perusteita jäsenyyden jatkamiselle, eikä tarkoituksenmukaista ole jäsenyyden jatkaminen vastikkeetta. Uskon, että tarvittaessa saamme sotilaiden äänen kuuluviin, sillä liittohallituksessa on vahva sotilastaustaisten henkilöiden edustus.

Mitä vuosi 2020 tuo tullessaan?

Kunto- ja kenttäkelpoisuusvaatimukset (PVAH asiakirja HP560) uudistunevat ensi vuoden alusta. Henkilöstöryhmät ovat saaneet lausua näkemyksensä asiasta, joten lopullista versiota odotellaan ilmestyväksi minä hetkenä hyvänsä. Varmaa näyttäisi olevan ainakin se, että testit ovat ikä- ja sukupuolineutraalit, tehtäväkohtaiset ja kaikkien ammattisotilastehtävien fyysisen toimintakyvyn kestävyysosion minimivaatimus on 2 000 metriä 12 minuutin juoksu-testissä tai UKK-kävelytestissä saavutettu hapenoton arvo 33,4 ml/kg/min. Lisäksi lihaskuntotesti säilynee suorituksiltaan nykyisen kaltaisena.

Lisäksi ammattisotilaan ampumataidon todentamiseen (PVAH asiakirja HP559) tullee muutoksia. Normiluonnoksen mukaan pistooliammunnat jäävät pois ja rk-ammunnatkin typistyvät yhteen ammuntaan, mikä on mahdollisuuksien mukaan toteutettavissa vuorovuositain simulaattoriavusteisesti sisäampumasimulaattorilla tai ampumaradalla kovin ampumatarvikkein.

Se mikä meitä liittona suoraan kiinnostaa ja koskettaa, on Puolustusvoimien kilpailutoiminnan sääntökirjauudistus, mikä

käytännössä määrittää eri kilpailulajien säännöt sekä osallistumisoikeudet. Kuten aiemmin (Päälystölehti 3/19) kirjoitin, Puheenjohtajapäivillä keskusteltiin liiton urheilutoiminnan lakkauttamisesta. Lupasin selvittää asiaa lähinnä evp-jäsenten sotilaiden Suomen mestaruuskilpailujen osallistumisoikeuden näkökulmasta. Liiton hallitus päätti lähettää Pääesikuntaan kirjallisen esityksen, jossa pyydettiin huomioimaan evp-jäsenten osallistumisoikeuden säilyminen, vaikka liiton mestaruuksista ei kilpailtaisi. Vastauksessaan Pääesikunta ilmoitti huomioivansa esityksen kilpailutoiminnan sääntökirjauudistuksen yhteydessä. Lausuttavana olevassa luonnoksessa näin näyttäisi olevan, eli evp-sotilaiden osallistumisoikeus säilyisi ennallaan.

Keskustelu jatkuu edelleen, onko liiton kilpailutoiminnalle varsinaisesti tarvetta? Ne,

jotka haluavat kilpailla itseään ja toisiaan vastaan, voisivat näin jatkossakin tehdä, tosin ilman virallista tulosluetteloa. Niille, jotka haluavat kuntoilla ja sitä kautta edesauttaa toimintakyvyn säilymistä, tulisi siihen järjestää tuettu mahdollisuus, oli se tuki sitten taloudellista tai muuta resurssia. Edelleen ajatushautomossani on kehittää palveluksessa olevan jäsenistön kuntoliikunnan tukemista. Edustajakokouksen tekemällä päätöksellä siihen on varattu pienenkö määräraha.

Sanonta ”kaikki syyt, jotka estävät liikuttamisen, ovat tekosyitä” pitäänee edelleen paikkaansa, vaikka UKK-instituutti onkin entisestään lieventänyt terveyttä edistävän liikunnan suosituksia. Pitäkää itsestänne huolta.

On yhdessä helpompi kulkea tie...

Päällystön Naisten Liitto ry. 1948 - 2019

Teksti: Pirkko Lokinperä Kuvat: Päällystön Naisten Liiton arkistot

6. päivänä kesäkuuta 1948 Suomen Aliupseeriliiton koolle kutsumana kokoontui Helsinkiin 68 aliupseerien puolisoa 32 aliupseerikerhon naisjaostosta valtakunnallisille naisjaostojen neuvottelupäiville miettimään oman liiton perustamista. Puhetta tilaisuudessa johti Suomen Aliupseeriliiton silloinen puheenjohtaja, sotilasmestari **Laakso**. Tuosta kokouksesta katsotaan Päällystön Naisten Liitto ry:n toiminnan alkaneen. Haasteita alkutaipaleella oli kuitenkin. Päättynyt sota ja Lotta Svärd -järjestön lakkauttaminen sekä rauhanneuvottelujen tiukat ehdot olivat aluksi esteenä toiminnan aloittamiselle. Samoin myös liiton ensimmäisen nimen hyväksyminen vei vuosia aikaa. Vasta 30.1.1950 yhdistysrekisteri hyväksyi liittomme ensimmäiseksi nimeksi Suomen Alipäällystön Naisten Liiton (SANL). Nimi tämän jälkeen on muuttunut vuonna 1965 Suomen Aliupseerien Naisten Liitoksi, vuonna 1976 Toimiupseerien Naisten Liitoksi ja viimeisimpänä vuonna 1991 Päällystön Naisten Liitoksi.

Lomatoiminta

Yhtenä merkittävänä toimintamuotona oli alkuvuosina lomatoiminta. Heti vuonna 1948 alkoivat aktiiviset naiset yhdessä miesten kanssa kunnostamaan ja sisusta-

maan yhteiseksi lomakodiksi Rauhalinnaa Savonlinnassa. Paikasta tulikin äitilomien pitopaikka lähes kahdeksikymmeneksi vuodeksi.

Vuodesta 1951 aina vuoteen 2014 asti järjestettiin liittomme äideille virkistyslomia. Aluksi lomat olivat suurperheiden äideille, mutta hyvin pian lomille pääsy ratkaistiin sosiaalisin perustein. 2000-luvulle tultaessa lomia järjestettiin nimellä "Lumoavat Leidi". Maaseudun Lomaliiton jäsenyys 1966 mahdollisti lomanviettopaikat liiton eri kohteissa ympäri Suomen.

Morsiuskruunut

Liitollamme oli myös kaksi morsiuskruunua, joita lainattiin ahkerasti vuodesta 1948 aina 1980-luvulle asti. Tuon jälkeen kruunuja on käytetty vain muutamia kertoja. Kruunua saivat lainata palveluksessa olevan, alipäällystötoimeen vakinaiseksi nimitetyn Suomen Aliupseeriliiton kuuluvan jäsenen morsian tai tytär vihkiäisiin.

Varsinainen toiminta

Suurin liittomme vuotuinen tapahtuma on alusta asti ollut liittokokousviikonloppu. Parhaimpina vuosina paikalla oli pitkälti toistasataa osallistujaa 42 jäsenyhdistyksestä. Kokousviikonloppun järjestivät vuo-

ron perään jäsenyhdistykset omissa varuskunnissaan. Näin myös varuskunnat eri puolilla Suomea tulivat naisille tutuiksi. Kokousviikonloppu oli suuri voimanponnistus aina järjestävälle yhdistykselle, mutta se jos mikä myös hitsasi naiset hyvin yhteen. Koska naiset toivoivat saavansa toimintaansa myös muuta kuin kokousta, päätettiin järjestää koulutusta ja virkistystä kaikille jäsenille. Niin saivat alkunsa liiton neuvottelu- ja virkistyspäivät. Vapaampi ohjelma mahdollisti toiminnan kehittämisen ja jäsenyhdistysten neuvomisen ja auttamisen järjestötoiminnan saralla. Koska kaikki jäsenet eivät olleet oikeutettuja pääsemään äitilomille, niin virkistyspäivillä jäsenistö oli mahdollista sitten rentoutua yhdessä samanhenkisten naisten kanssa. Nämä rakensivat elinikäisiä ystävyyssuhteita eri varuskunnista tulleiden naisten välille. Liiton toiminnan hiipuessa myös neuvottelupäivät hiipuivat. Virkistyspäiviä pidettiin aivan toiminnan loppuun asti.

Liittomme jäsenille on myös hengellisyys ollut tärkeässä asemassa. 1950-luvulta alkaen haluttiin jäsenistölle tarjota mahdollisuus hengellisten asioiden pohtimiseen, niin saivat alkunsa liiton hengelliset päivät, joita pidettiin aina 1980-luvun alkuun asti. Liittomme on ollut jäsenenä Maanpuolus-

Neuvottelu- ja virkistyspäivät Rauhalinnassa kesällä 1957.

tus- ja Huoltojärjestöjen Neuvottelukunnassa sekä Maanpuolustustyötä tukevien Naisjärjestöjen Neuvottelukunnassa. Jälkimmäinen tunnetaan nykyään paremmin nimellä Naisten Valmiusliitto. 2000-luvulla liittomme toimijat ovat osallistuneet erittäin aktiivisesti Naisten Valmiusliiton Nasta-harjoitusten suunnitteluun ja toteuttamiseen eripuolilla Suomea. Tätä kautta jäsenistömme on saanut erinomaista koulutusta niin turvallisuuden kuin varautumisenkin saralta.

Perheet

Perheiden hyvinvointi on ollut liittomme toiminnan yksi peruspilareista. Todellisuudessa jo ennen liittomme perustamista naiset varuskunnissa kantoivat huolta perheistä tekemällä avustuspaketteja vähävaraisille perheille 1950-luvun lopulle asti. Varuskunnissa asuvat naiset osallistuivat myös hyvin aktiivisesti asuinalueidensa kehittämiseen. Paikalliset yhdistykset huolehtivat pitkälti varuskunnassa asuvien alipuseerien perheiden lasten tapahtumista. Naiset järjestivät erilaisia juhlia esim. jouluna. Myös muut erilaiset perhetapahtumat olivat suosittuja. Koska perheiden hyvinvointi nousi 2000-luvulla erittäin tärkeäksi varuskuntien lopettamisen ja miesten työmatkojen pidetessä, päätti liittomme ryhtyä järjestämään Lomayhtymän tuen avulla Perhelomia. Näistä lomista tuli niin suosittuja, että kaikki halukkaat eivät päässeet aluksi mukaan.

Näkyvät tunnukset

Vuonna 1951 luotiin myös jäsenistölle oma jäsenmerkki, jonka jäsen pystyi itselleen lunastamaan. Liiton 10-vuotisjuhlassa jaettiin ensimmäisen kerran myös liiton hopeinen ansiomerkki, jota jaettiin liittomme toiminnan purkamiseen saakka.

Vuodesta 1958 lähtien on liitollamme ollut käytössään myös adressi, jonka taitelija Dolivo oli suunnitellut.

Yhtenäisyyden vuoksi liitolle suunniteltiin myös oma tummansininen jakkupuku, joka otettiin käyttöön 1964. Jakkupuku oli käytössä vuoteen 1979 saakka. Myöhemmin yhtenäisyyttä on osoitettu kahdella erilaisella huivilla.

Entä nyt...

Jo pitkään 2000-luvun aikana olemme nähneet sen, että ennen niin suuri ja aktiivinen joukkomme on alkanut hiipua. Varuskuntien lakkauttamiset sekä se, ettei opistouseereita enää valmistu, ovat aiheuttaneet jäsenmäärämme romahtamisen. 5. lokakuuta kokoontui viisi jäsentä neljästä yhdistyksestä Santahaminaan Helsinkiin tekemään päätöksen liiton toiminnan purkamisesta. Näin ympyrä oli sulkeutunut.

Kun liittomme toiminta on nyt loppunut, on suunniteltu, että jokainen entinen jäsenemme voi hakea jäsenyyttä henkilökohtaisesti Päälystöliiton Evp-yhdistyksestä. Siihen on suunniteltu perustettavan naisjaosto, jonka piirissä aktiiviset naiset voivat toimia yhdessä miesten rinnalla. Tarkoituksena on järjestää yhteisiä tapahtumia ja matkoja. Näin ollen naiset palaavat toimimaan yhdessä miesten kanssa samalla tavoin kuin aikanaan 1900-luvun alkupuolella.

Kiitokset kaikesta

Haluan Päälystön Naisten Liitto ry:n viimeisenä puheenjohtajana kiittää kaikkia liittomme jäseniä siitä kaikesta, mitä olette tehneet jäsenistömme, perheiden ja varuskuntien hyväksi. Toiminnallamme on ol-

lut suuri merkitys varuskuntayhteisöissä ja yhteiskunnassamme. Olkaamme ylpeitä kaikesta siitä, mitä olemme olleet ja mitä olemme tehneet. Näitä muistoja meiltä ei kukaan voi ottaa pois. Kiitän myös kaikkia yhteistyökumppaneitamme turvallisuuden ja varautumisen saralla. Kiitos myös kaikki päälystöliittolaiset siitä tuesta, mitä olemme saaneet, niin paikallisesti kuin liittotasolla.

"Suurissa asioissa yksimielisyyttä, Sivuseikoissa vapautta, Kaikissa asioissa rakkautta."

Pirkko Lokinperä

Päälystön Naisten Liitto ry:n puheenjohtaja
2004 – 2012 ja 2014 – 2019

Vuoden 2008 Perhelomalla Runnissa.

Perinnepäivät Turussa 2020

Teksti: Markku Virtanen

Päälystöliiton evp-yhdistyksen vuosikokous pidetään Turussa S/S Borella lauantaina 14.3.2020 alkaen kello 14. Majoitus on kahden hengen hyteissä. Osallistujien on mahdollista saapua jo perjantaina ja palata kotiin maanantaina. Borella ei ole pe ja su illalla ravintolapalveluita. Majoittujien saapuminen Borelle klo 21 mennessä.

Kokousviikonlopun ohjelma:

S/S Borella nautitaan lounas, tutustutaan laivaan ja ennen kokousta on iltapäiväkahvit. Kokouksen aikana puolisoille on järjestetty opastettu kierros Turun linnassa. Kokouksen/ kierroksen jälkeen on tarjolla päivällinen Ravintola Göranissa klo 16 - 18. Risteilypakettiin Viking Gracella on sunnuntaille varattu sekä aamiaisen että päivällinen. Laiva lähtee klo 20.55 ja palaa Turkuun sunnuntai-iltana klo 19.50, sen

jälkeen majoittuminen Borelle tai lähtö kotimatalle.

Kokousviikonlopun hinnat:

pe-ma	160 euroa,	1 hh 210 euroa
pe-su	130 euroa,	1 hh 170 euroa
la-ma	130 euroa,	1 hh 170 euroa
la-su	100 euroa,	1 hh 130 euroa

Tilaisuuteen tulee ilmoittautua 20.2. mennessä sähköpostilla osoitteeseen pertti.heikkila@pp1.inet.fi tai puh 040 702 3933 ja osallistumismaksu on maksettava yhdistyksen tilille nro FI90 4456 0010 2343 19.

OIKAISU: Lehdessä 4/19 olleen artikkelin kirjoittaja ja kuvaaja ei ollut Markku Virtanen vaan **Tenho Ulmanen**. Pahoittelut tapahtuneesta.

EVP

HENKIVAKUUTUS MUISTUTTAA RAKKAUDESTA

Sari kuoli lokakuussa ja lapset sanoivat, ettei ne halua joululahjoja. Mä sanoin, että äidillä oli henkivakuutus, ja yksi syy siihen oli se, että me voisimme hankkia joululahjoja, vaikka äitiä ei enää olisi.

Perheen viisivuotias kysyi voiko ne lahjat olla äidille.

Me jaettiin paketit aattona ja ne oli kaikki Sarille. Kun avattiin lahjat, me mietittiin mitä se olisi tykännyt niistä ja naurettiin, pitkää aikaa.

if.fi/henkivakuutus

Vakuutuksen myöntää Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva.

Kuoleman ennakkointi on mahdotonta, mutta läheisten toimeentulon varmistaminen helppoa. Laske yllättävän edullinen hinta järjestöjäsenen henkivakuutukselle verkossa vaikka heti.

